

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSİYALAR VAZIRLIGI
MADANIYAT VAZIRLIGI
O'ZBEKISTON DAVLAT KONSERVATORİYASI HUZURIDAGI
BOTIR ZOKIROV NOMIDAGI MILLİY ESTRADA SAN'ATI INSTITUTI

ARANJIROVKA ASOSLARI
(Cholg'ushunoslik; Cholg'ulashtirish; Partitura o'qish)

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 200 000 – Gumanitar

Ta'lim sohasi: 210 000 – San'at

Ta'lim yo'nalishi: 60210900 – Bastakorlik san'ati

**ARANJIROVKA ASOSLARI (CHOLG'USHUNOSLIK, CHOLG'ULASHTIRISH;
PARTITURA O'QISI) FANINING O'QUV DASTURI**

Fan/modul kodi <i>ARA1825</i>	O'quv yili <i>2024-2025</i>	Semestr <i>1-8</i>	ECTS-Kreditlar <i>25</i>	
Fan/modul turi <i>Majburiy</i>	Ta'lim tili <i>O'zbek/rus</i>		Haftadagi dars soatlari <i>2,6</i>	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	ARANJIROVKA ASOSLARI (Cholg'ushunoslik; Cholg'ulashtirish; Partitura o'qish)	360	390	750
I. Fanning mazmuni				
<p>Bakalavriat bosqichi uchun tuzilgan mazkur dastur – Estrada cholg'ulari bakalavriat ta'lif yo'nalishi bo'yicha tahsil oladigan talabalar uchun mo'ljallangan. Dastur Davlat ta'lif Standartlariga binoan san'at sohasida bakalavrilar tayyorlash o'quv rejali asosida tuzilgan va undan ishchi o'quv dasturlarini tuzishda foydalaniлади.</p> <p>«Cholg'ushunoslik» fanining asosiy maqsadi - estrada professional ijrochi bo'lish uchun o'qishga kirgan, qolaversa, «Orkestr dirijyori» malakasini olish uchun qo'shimcha o'qiydigan talabalarga cholg'ular haqida mukammal bilimlarni o'rgatishdan iborat. Bu fan o'quv rejasiga muvofiq belgilangan semestrda ma'ruzalar tarzida o'tiladi va keyingi semestrlarda o'rganiladigan - «Partitura o'qish», «Cholg'ulashtirish» va «Dirijyorlik» kurslarini yanada chuqurroq, mukammal o'zlashtirib olishlariga katta yordam beradi.</p> <p>“Estrada cholg'ulari” yo'nalishida o'qiydigan talabalar bilim va ko'nikmalarga ega bo'lganliklarini namoyish etishlari zarur:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cholg'ularning tembri, tuzilishi, sozlanishi, diapozoni, badiiy va texnik imkoniyatlari; - rang-barang ijro uslublari haqida aniq tasavvurga ega bo'lishlari; - turli estrada orkestrlar va ansambllar; - butun dunyoga keng tarqalgan boshqa cholg'ular haqida ham kerakli bilimlarni olishlari zarur. 				
II. Asosiy qism				
<p>Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi</p> <p align="center"><u>Cholg'ushunoslik</u></p> <p align="center">I semestr</p> <p align="center">Simfonik orkestr.</p> <p align="center">Simfonik orkestr partiturası</p> <p>Simfonik orkestr paydo bo'lishi tarixidan, Partitura - bu orkestr (yoki ansambl) uchun yaratilgan asarning yozilgan to'liq ko'tinishi. Yozuv shakllari, orkestr guruuhlarining joylashishi, qoidalari, partitura qatori va tizimi bo'yicha amaliy</p>				

mashg'ulotlar. Partituralarda ishlatalidigan terminologiya va shartli belgilari. Kalitlar, ularda o'qish va yozish, transport qilinadigan cholg'ular. Mumtoz va zamonaviy musiqada simfonik orkestr.

Torli-kamonal cholg'ular

Torli cholg'ular guruhi uchun cholg'ulashtirish ishlari, uning simfonik orkestrdag'i o'rni. Tembrni o'zgartirish usullari.

Yog'och damli cholg'ular

Guruh uchun cholg'ulashtirish mashqlari. Guruhning badiiy-texnik imkoniyatlaridan foydalanish;

Turdosh cholg'ular: katta, kichik, alt va bas fleytalar; goboy va angliya rojogi; klarinetlar, kichik klarinetlar (sozlanish turlari); fagot va kontrofagot; sopranino, soprano, alt, tenor, bariton saksofonlar kabi cholg'ulardan foydalanish uslublari.

Mis damli cholg'ular

Guruh uchun cholg'ulashtirish mashqlari. Guruhning badiiy-texnik imkoniyatlari va orkestrdag'i o'rni. Trubalar, valtornalar, trombonlar va tuba cholg'ularining imkoniyatlaridan foydalanish.

Zarbli cholg'ular

Zarbli cholg'ulardan foydalanish uslublari. Tovush balandligi aniq va noaniq cholg'ularni ishlatalish texnikasi. Zarbli cholg'ularning mustaqil ansambl bo'la olishi bo'yicha amaliy mashqlar.

Torli-tirnama cholg'ular

Arfa cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'rni.

Klavishli cholg'ular

Fortepiano, klavisin, chelesta, organ cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'rni.

Elektr musiqa cholg'ulari

Konsert va statsionar (studiya) sintezatorlari, kompyuterlarning umumiy badiiy - texnik imkoniyatlari.

II semestr

Estrada orkestri

Estrada musiqaсида orkestrlarning shakllarinishi

Estrada orkestrining paydo bo'lish tarixidan. Zamonaviy musiqa san'atida estrada orkestri uchun yaratilgan partituralar tahlili.

Estrada orkestri partiturasida elektr cholg'ular

Elektr cholg'ular - Estrada orkestrining asosiy guruhi, uning uchun nota yozish texnikasi. Gitaralar turlari va ularning notada yozilishi bo'yicha amaliy mashqlar.

Sintezatorlar va ularning konsert yoki studiya yozuvlari uchun mo'ljallangan xillaridan foydalanish.

Yog'och va mis damli cholg'ular

Saksafonlar

Saksafonlar turlari va ularning nota qatorlarida joylashuvi, yozilishi bo'yicha amaliy mashqlar.

Ritm guruh cholg'ulari

Zarbli cholg'ular

Zarbli cholg'ularning Estrada orkestridagi o'rnini belgilash bo'yicha amaliy mashqlar. Ularning turlari va nota qatorlarida yozilishiga misollar.

Torli-tirnama cholg'ular

Gitara cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'rni.

Klavishli cholg'ular

Fortepiano, klavisin, chelesta, organ cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'rni.

Elektr musiqa cholg'ulari

Konsert va statsionar (studiya) sintezatorlari, kompyuterlarning umumiy badiiy - texnik imkoniyatlari.

Milliy kolorit beruvchi cholg'ular

ESOda turli milliy cholg'ular ishlatalishi xususida. O'zbek milliy cholg'ularining ishlatalishi. Amaliy mashqlar va namunalalar.

Partitura o'qish

III-V semestrlar

Umumiy tushuncha va ma'lumotlar

Partitura o'qish fanining vazifasi. Cholg'ushunoslik fanida o'rganilgan orkestrlar turlari, ulardagi cholg'ular haqidagi to'liq nazariy va amaliy ma'lumotlarni eslash. Simfonik orkestrdag'i damli yog'och cholg'ular guruhi, damli mis cholg'ular guruhi, zarbli cholg'ular hamda torli-kamonli cholg'ular guruhlari. O'zbek xalq cholg'ulari orkestridagi damli cholg'ular, torli-urma cholg'ular, mezrobbi cholg'ular hamda torli-kamonli cholg'ular guruhlari. Shuningdek, damli orkestrlar, estrada orkestrlari haqida ham so'z yuritiladi.

Kalitlar

Orkestrlarda qo'llaniladigan nota kalitlari. Alt va tenor kalitlari. Kalitlarning nota yo'lida joylashuvlari: alt kalitida uchinchi chiziqdagi birinchi oktava «do» notasi joylashadi. Tenor kalitida esa bu nota to'rtinchi chiziqdagi joylashadi. Tushuntirish davomida mazkur kalitlarda yozilgan namunalarni ijro qilish.

Cholg'u ansamblari

Duet, trio va kvartetlar uchun yaratilgan kichik asarlarni ijro qilishni o'rgatish. Asarlarda turli kalitlardan foydalaniganligiga alohida e'tibor berish kerak.

Oraliq va yakuniy nazoratlar

Turli ansamblar uchun partiturani o'qish va talqin qilish qobiliyati (turli orkestrlar, ansamblar, va boshqalar). Musiqiy kalitlar, alteratsiya belgilari, ritm va dinamika haqidagi bilimlar. Turli musiqiy shakllar va tuzilmalarning tushunchasi va tahlili. Musiqiy asarlarni tinglash va ularni orkestr va kompozitorlik texnikasi nuqtai nazaridan tahlil qilish. Bir xil asarning turli xil talqinlarini taqqoslash tahlili.

VI-VII semestrlar

Transpozitsiya qiluvchi cholg'ular

Orkestrlar tarkibidagi cholg'ular ichida transpozitsiya (yozilishi bir, eshitilishi boshqa) qiluvchi cholg'ular bilan tanishish, ular ijrosi uchun yozilgan namunalarni fortepianova ijro qilish.

Cholg'u guruhlari

Orkestrlar tarkibini tashkil qiladigan cholg'ular guruhi uchun berilgan namunalarni fortepianova ijro qilishni o'rgatish. Bunga o'zbek xalq cholg'ulari orkestridagi mezrobli cholg'ular guruhi, torli-kamonli cholg'ular guruhi, simfonik orkestr tarkibidagi damli yog'och cholg'ular guruhi, va shuningdek mazkur guruhlarga qo'shimcha cholg'ular kiritilgan partituralardan namunalar ijro qilish.

Katta orkestrlar

Turli orkestrlarning to'liq (katta) tarkibi uchun yaratilgan asarlardan namunalarni fortepianova ijro qilish. Katta simfonik orkestr partituralari, o'zbek xalq cholulari orkestrining katta tarkibi, estrada-simfonik orkestri, katta damli orkestr uchun yaratilgan asarlar bular jumlasiga kiradi.

Partiturani tahlil qilish

Partiturada aranjirovka, orkestr va ovoz yo'llarining xususiyatlarini tahlil qilish va tushuntirish qobiliyati. Asboblarni aniqlash, ularning rol va vazifalarini orkestrda tushuntirish. Asarda garmonik, melodik va ritmik elementlarning talqini

Oraliq va yakuniy nazoratlar

Turli ansamblar uchun partiturani o'qish va talqin qilish qobiliyati (turli orkestrlar, ansamblar, va boshqalar). Musiqiy kalitlar, alteratsiya belgilari, ritm va dinamika haqidagi bilimlar. Turli musiqiy shakllar va tuzilmalarning tushunchasi va tahlili. Musiqiy asarlarni tinglash va ularni orkestr va kompozitorlik texnikasi nuqtai nazaridan tahlil qilish. Bir xil asarning turli xil talqinlarini taqqoslash tahlili.

Cholg'ulashtirish.

III semestr

Simfonik orkestr.

Simfonik orkestr partiturası

Simfonik orkestr paydo bo‘lishi tarixidan.. Partitura - bu orkestr (yoki ansambl) uchun yaratilgan asarning yozilgan to‘liq ko‘rinishi. Yozuv shakllari, orkestr guruhlarining joylashishi, qoidalari, partitura qatori va tizimi bo‘yicha amaliy mashg‘ulotlar. Partituralarda ishlatalidigan terminologiya va shartli belgilari. Kalitlar, ularda o‘qish va yozish, transport qilinadigan cholg‘ular. Mumtoz va zamonaviy musiqada simfonik orkestr.

Torli-kamonli cholg‘ular

Torli cholg‘ular guruhi uchun cholg‘ulashtirish ishlari, uning simfonik orkestrdagi o‘rni. Tembrni o‘zgartirish usullari.

Oraliq va yakuniy nazoratlar

Turli cholg‘ularning xususiyatlarni va imkoniyatlarni bilish. Dinamika va artikulyatsiyani qo‘llash: cholg‘ulashtirishda dinamik o‘zgarishlar va artikulyatsiyani samarali qo‘llash. Kerakli ovozni olish uchun musiqiy partiyalarni cholg‘ular o‘rtasida taqsimlash. Cholg‘ulashtirishni tahlil qilish, ishlatalgan texnikalar va uslublarni ajratib bila olish. Nota tahririyatlari bilan ishslash: nota yozish va tahrirlash uchun dasturlarni ishlatalish qobiliyati (masalan, Sibelius, Finale, MuseScore). Taklif qilingan melodiya yoki mavzu asosida turli uslublar va janrlarda cholg‘ulashtirish topshiriqlarini bajarish.

IV semestr

Yog‘och damli cholg‘ular

Guruuh uchun cholg‘ulashtirish mashqlari. Guruhning badiiy-texnik imkoniyatlaridan foydalanish;

Turdosh cholg‘ular: katta, kichik, alt va bas fleytalar; goboy va angliya rojogi; klarnetlar, kichik klarnetlar (sozlanish turlari); fagot va kontrofagot; sopranino, soprano, alt, tenor, bariton saksofonlar kabi cholg‘ulardan foydalanish uslublari.

Oraliq nazorat

Turli cholg‘ularning xususiyatlarni va imkoniyatlarni bilish. Dinamika va artikulyatsiyani qo‘llash: cholg‘ulashtirishda dinamik o‘zgarishlar va artikulyatsiyani samarali qo‘llash. Kerakli ovozni olish uchun musiqiy partiyalarni cholg‘ular o‘rtasida taqsimlash.

Mis damli cholg'ular

Guruh uchun cholg'ulashtirish mashqlari. Guruhning badiiy-texnik imkoniyatlari va orkestrdagi o'rni. Trubalar, valtornalar, trombonlar va tuba cholg'ularining imkoniyatlaridan foydalanish.

Zarbli cholg'ular

Zarbli cholg'ulardan foydalanish uslublari. Tovush balandligi aniq va noaniq cholg'ularni ishlatish texnikasi. Zarbli cholg'ularning mustaqil ansambl bo'la olishi bo'yicha amalii mashqlar.

Yakuniy nazorat

Cholg'ulashtirishni tahlil qilish, ishlatilgan texnikalar va uslublarni ajratib bila olish. Nota tahririylar bilan ishlash: nota yozish va tahrirlash uchun dasturlarni ishlatish qobiliyati (masalan, Sibelius, Finale, MuseScore). Taklif qilingan melodiya yoki mavzu asosida turli uslublar va janrlarda cholg'ulashtirish topshiriqlarini bajarish.

V semestr

Torli-tirnama cholg'ular

Arfa cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdagi o'rni.

Oraliq nazorat

Turli cholg'ularning xususiyatlарини va imkoniyatларини bilish. Dinamika va artikulyatsiyani qo'llash: cholg'ulashtirishda dinamik o'zgarishlar va artikulyatsiyani samarali qo'llash. Kerakli ovozni olish uchun musiqiy partiyalarni cholg'ular o'rtaida taqsimlash.

Klavishli cholg'ular

Fortepiano, klavisin, chelesta, organ cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdagi o'rni. Elektr musiqa cholg'ulari

Konsert va statsionar (studiya) sintezatorlari, kompyuterlarning umumiyligi badiiy - texnik imkoniyatlari.

Yakuniy nazorat

Cholg'ulashtirishni tahlil qilish, ishlatilgan texnikalar va uslublarni ajratib bila olish. Nota tahririylar bilan ishlash: nota yozish va tahrirlash uchun dasturlarni ishlatish qobiliyati (masalan, Sibelius, Finale, MuseScore). Taklif qilingan melodiya yoki mavzu asosida turli uslublar va janrlarda cholg'ulashtirish topshiriqlarini bajarish.

VI semestr

Estrada orkestri

Estrada musiqasida orkestrlarning shakllarinishi

Estrada orkestrining paydo bo'lish tarixidan. Zamonaviy musiqa san'atida estrada orkestri uchun yaratilgan partiturlar tahlili.

Estrada orkestri partiturasida elektr cholg'ular

Elektr cholg'ular - Estrada orkestrining asosiy guruhi, uning uchun nota yozish texnikasi. Gitaralar turlari va ularning notada yozilishi bo'yicha amaliy mashqlar. Sintezatorlar va ularning konsert yoki studiya yozuvlari uchun mo'ljallangan xillaridan foydalanish.

Oraliq nazorat

Turli cholg'ularning xususiyatlarini va imkoniyatlarini bilish. Dinamika va artikulyatsiyani qo'llash: cholg'ulashtirishda dinamik o'zgarishlar va artikulyatsiyani samarali qo'llash. Kerakli ovozni olish uchun musiqiy partiyalarni cholg'ular o'rtasida taqsimlash.

Torli - kamonli cholg'ular

Torli-kamonli cholg'ularning Estrada simfonik orkestri (ESO)da ishlatalishi bo'yicha tahliliy izlanishlar, amaliy mashqlar.

Yog'och va mis damli cholg'ular

Yog'och va mis damli cholg'ular guruhi uchun cholg'ulashtirish mashqlari.

Saksafonlar

Saksafonlar turlari va ularning nota qatorlarida joylashuvi, yozilishi bo'yicha amaliy mashqlar.

Yakuniy nazorat

Cholg'ulashtirishni tahlil qilish, ishlatalgan texnikalar va uslublarni ajratib bila olish. Nota tahririyatlari bilan ishlash: nota yozish va tahrirlash uchun dasturlarni ishlash qobiliyati (masalan, Sibelius, Finale, MuseScore). Taklif qilingan melodiya yoki mavzu asosida turli uslublar va janrlarda cholg'ulashtirish topshiriqlarini bajarish.

VII semestr

Ritm guruhi cholg'ulari

Zarbli cholg'ular

Zarbli cholg'ularning Estrada orkestridagi o'mini belgilash bo'yicha amaliy mashqlar. Ularning turlari va nota qatorlarida yozilishiga misollar.

Oraliq nazorat

Turli cholg'ularning xususiyatlarini va imkoniyatlarini bilish. Dinamika va artikulyatsiyani qo'llash: cholg'ulashtirishda dinamik o'zgarishlar va artikulyatsiyani samarali qo'llash. Kerakli ovozni olish uchun musiqiy partiyalarni cholg'ular o'rtasida taqsimlash.

Torli-tirnama cholg'ular

Gitara cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'mni.

Klavishli cholg'ular

Fortepiano, klavisin, chelesta, organ cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'mni.

Yakuniy nazorat

Cholg'ulashtirishni tahlil qilish, ishlatilgan texnikalar va uslublarni ajratib bila olish. Nota tahririylatlari bilan ishslash: nota yozish va tahrirlash uchun dasturlarni ishlatish qobiliyati (masalan, Sibelius, Finale, MuseScore). Taklif qilingan melodiya yoki mavzu asosida turli uslublar va janrlarda cholg'ulashtirish topshiriqlarini bajarish.

VIII semestr

Elektr musiqa cholg'ulari

Konsert va statsionar (studiya) sintezatorlari, kompyuterlarning umumiy badiiy - texnik imkoniyatlari.

Milliy kolorit beruvchi cholg'ular

ESoda turli milliy cholg'ular ishlatilishi xususida. o'zbek milliy cholg'ularining ishlatishi. Amaliy mashqlar va namunalar.

Oraliq va yakuniy nazoratlar

Turli cholg'ularning xususiyatlari va imkoniyatlari bilish. Dinamika va artikulyatsiyani qo'llash: cholg'ulashtirishda dinamik o'zgarishlar va artikulyatsiyani samarali qo'llash. Kerakli ovozni olish uchun musiqiy partiyalarni cholg'ular o'rtasida taqsimlash. Cholg'ulashtirishni tahlil qilish, ishlatilgan texnikalar va uslublarni ajratib bila olish. Nota tahririylatlari bilan ishslash: nota yozish va tahrirlash uchun dasturlarni ishlatish qobiliyati (masalan, Sibelius, Finale, MuseScore). Taklif qilingan melodiya yoki mavzu asosida turli uslublar va janrlarda cholg'ulashtirish topshiriqlarini bajarish.

Aranjirovka asoslari

V-semestr

1-mavzu. Qo'shiq klavirini estrada jaz san'ati uslublarida, elektron musiqa cholg'usi – sintezatorda yoki kompyuter dasturlariga ijodiy yondoshib qayta sayqal berish.

Aranjirovka – ma'lum bir qo'shiq yoki kuy klavirini estrada san'ati uslublarida, elektron musiqa cholg'usi bo'lmish – sintezatorda yoki kompyuter dasturlariga ijodiy yondoshib qayta sayqal berish demakdir. Aranjirovka asoslarini o'rganish borasida Estrada-simfonik orkestri uchun cholg'ulashtirish (aranjirovka qilish) xususida tushunchalarga ega bo'lish, elektron musiqa cholg'ulari, sintezatorlar va

kompyuter dasturlari bilan amaliy tanishuv.

2-mavzu. Jaz-estrada musiqasi tarixida aranjirovka san'atining rivojlanish bosqichlari.

Jaz-estrada musiqasi tarixida aranjirovka san'atining rivojlanish bosqichlari bilan tanishuv. Estrada-simfonik orkestri uchun cholg'ulashtirish.

3-mavzu. Aranjirovkada uslublar, milliy kolorit unsurlari.

Aranjirovkada uslublar, milliy kolorit unsurlari. Elektron musiqa cholg'ulari, sintezatorlar va kompyuter dasturlaridan foydalangan holda cholg'ulashtirish (aranjirovka qilish)

Oraliq nazorat.

Mavjud aranjirovkalarni tahlil qilish va tanqid qilish. Qo'llanilgan aranjirovka usullari va ularning samaradorligini aniqlash.

4-mavzu. Aranjirovka asoslarini o'rghanish borasida Estrada-simfonik orkestri uchun cholg'ulashtirish. Sintezator yoki kompyuter dasturlarida mavjud tovushlar, ovozlar, usullar, tembrlarni o'rghanish.

Aranjirovka asoslarini o'rghanish borasida Estrada-simfonik orkestri uchun cholg'ulashtirish. Sintezator yoki kompyuter dasturlarida mavjud tovushlar, ovozlar, usullar, tembrlarni o'rghanish.

5-mavzu. Yangi tovushlar bilan «MIDI» uslubida to'ldirish yo'llari. Tayyor sayqal bo'lakchalari (luplar, semplerlar) dasturi bilan tanishuv.

Tanlangan sintezator yoki kompyuter dasturlarida mavjud tovushlar, ovozlar, usullar, tembrlar va tayyor sayqal bo'lakchalari (luplar, semplerlar) dasturi bilan tanishuv. Yangi tovushlar bilan «MIDI» uslubida to'ldirish yo'llari.

VI-semestr

6-mavzu. Elektron musiqa cholg'ulari, sintezatorlar va kompyuter dasturlari bilan amaliy tanishuv.

Sintezator xotirasida, kompyuter dasturi yo'llarida tovushlarni yozib qoldirish yo'llari. 16 tagacha, yoki undanda ko'p «track» yo'llariga ovozlar, usullar tanlab qotirish, kuy yo'llari to'qishni o'rghanish. O'Ichov, temp tanlash va metronom signali bilan ishlash. Estrada-simfonik orkestri uchun cholg'ulashtirish.

7-mavzu. Sintezator xotirasida, kompyuter dasturi yo'llarida tovushlarni yozib qoldirish yo'llari.

16 tagacha, yoki undanda ko'p «track» yo'llariga ovozlar, usullar tanlab qotirish, kuy yo'llari to'qish. Sintezator xotirasida, kompyuter dasturi yo'llarida tovushlarni yozib qoldirish yo'llari. 16 tagacha, yoki undanda ko'p «track» yo'llariga ovozlar,

usullar tanlab qotirish, kuy yo'llari to'qish. Estrada-simfonik orkestri uchun cholg'ulashtirish.

O'quv qo'llanmalarida berilgan amaliy namunalar va mashqlar bilan tanishib, ommaviy janrlarga xos bo'lgan o'z asarlarini – bolalar va kattalar uchun estrada qo'shiqlari yaratish va ularni o'ziga xos qilib aranjirovka qilish.

Oraliq nazorat.

Sintezatorlar, semplerlar va dram-mashinalar bilan ishlash. Kompozitsiyada lupalar, semplerlar va ovoz effektlaridan foydalanish. Tayyor elektron aranjirovkalarini tahlil qilish. Ovoz effektlari va usullarini qo'llash sifati va samaradorligini baholash.

**8-mavzu. Aranjirovka qilish uchun tanlangan asarga taktma-takt usul yozib
chiqish, garmoniya tanlash, ritm guruhibga kiruvchi cholg'ularni terish**
Aranjirovka qilish uchun tanlangan asarga taktma-takt usul yozib chiqish, jaz musiqasiga xos garmoniya tanlash, so'ng boshqa ritm guruhibga kiruvchi cholg'ularni terish.

**9-mavzu. Torli cholg'ular, damli cholg'ular, boshqa kerakli tembr va
shovqinlarni qo'yish.**

Tugallangan dastlabki aranjirovkaning kuy-usul yo'llarini ovoz yozish studiyalarida mutanosiblashtirish (svedenie qilish). Aranjirovka qilish uchun tanlangan asarga taktma-takt usul yozib chiqish, jaz musiqasiga xos garmoniya tanlash, so'ng boshqa ritm guruhibga kiruvchi cholg'ularni terish. Torli cholg'ular, damli cholg'ular, boshqa kerakli tembr va shovqinlarni qo'yish.

10-Mavzu. Qo'shimcha effektlar bilan boyitish.

Tugallangan dastlabki aranjirovkaning kuy-usul yo'llarini ovoz yozish studiyalarida mutanosiblashtirish (svedenie qilish). Qo'shimcha effektlar bilan boyitish.

Yakuniy nazorat.

Taklif qilingan melodiya yoki mavzuda asoslangan aranjirovkani yaratish Turli elektron musiqa janrlari uchun aranjirovka qilish (EDM, texno, xaus, xip-xop va h.k.).

III. Mustaqil ishni tashkil etishning shakli va mazmuni

Mustaqil ta'limni tashkil etishda mazkur fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish mumkin:

- darslik, o'quv qo'llanma, maxsus yoki ilmiy adabiyotlar (monografiyalar, maqolalar) bo'yicha fanlar boblari va mavzularini o'rganish;
- tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish;
- yangi musiqiy texnik vositalar va texnologiyalarni o'rganish;
- talabaning ilmiy tekshirish (ijodiy) ishlarni (TITI) bajarish bilan bog'liq bo'lgan fanlar bo'limlari yoki mavzularini chuqur o'rganish;
- faol o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari (ishbilar o'yinlar, diskussiyalar, seminarlar, kollokviumlar va b.).

Mustaqil ta'limni tashkil etishning mazmuni axborot-ta'lim resurslaridan, ta'lim muassasasida mavjud kutubxona, fonoteka va videoteka jamg'armasidan, repetitoriylardan, o'quv laboratoriyalari, ovoz yozuvi studiyalari, teleradiokompaniya kanallari va konsert zallaridan unumli foydalanishdan, bajarilgan ishlarning tahvilini bayon etishdan iboratdir. Mazkur fanning xususiyatlaridan kelib chiqib kasbiy mahoratni rivojlantirish va takomillashtirishga qaratilgan vazifalarni maqsadli amalga oshirish ham nazarda tutiladi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mazkur fanni o'zlashtirishda ta'limning zamonaviy metodlari (xususan, interfaol), pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari ijodiy o'quv jarayonida unumli qo'llaniladi. Axborot-resurs markazlari kompyuterlari, "Internet", "Ziyonet" kabi axborot resurs tarmoqlari, maxsus Veb-saytlar sahifalaridan unumli foydalanish, maxsus o'quv adabiyotlari – darslik, o'quv qo'llanma, uslubiy qo'llanma, metodik tavsiyalar, nota grafikasi yuzasidan amaliy kompyuter dasturlaridan keng foydalanish nazarda tutiladi.

60211000 - San'atshunoslik (musiqashunoslik)

Fan/modul kodi <i>ARA 1309</i>	O'quv yili 2024-2025	Semestr 2-4	ECTS-Kreditlar 9
Fan/modul turi <i>Majburiy</i>	Ta'lim tili <i>O'zbek/rus</i>		Haftadagi dars soatlari 4,2
1.	Fanning nomi <i>ARANJIROVKA ASOSLARI (Cholg'ushunoslik; Cholg'ulashtirish; Partitura o'qish)</i>	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)
2.	I. Fanning mazmuni <i>Bakalavriat bosqichi uchun tuzilgan mazkur dastur – Estrada cholg'ulari bakalavrint ta'lif yo'nalishi bo'yicha tabsil oladigan talabalar uchun mo'ljallangan.</i>	120	150

Dastur Davlat ta'lrim Standartlariga binoan san'at sohasida bakalavrlar tayyorlash o'quv rejalarasi asosida tuzilgan va undan ishchi o'quv dasturlarini tuzishda foydalaniladi. «Cholg'ushunoslik» fanining asosiy maqsadi - estrada professional ijrochi bo'lish uchun o'qishga kirgan, qolaversa, «Orkestr dirijori» malakasini olish uchun qo'shimcha o'qiyidigan talabalarga cholg'ular haqida mukammal bilimlarni o'rgatishdan iborat. Bu fan o'quv rejasiga muvofiq belgilangan semestrda ma'ruzalar tarzida o'tiladi va keyingi semestrlarda o'rganiladigan - “Partitura o'qish”, “Cholg'ulashtirish” va “Dirijyorlik” kurslarini yanada chuqurroq, mukammal o'zlashtirib olishlariga katta yordam beradi.

“Estrada cholg'ulari” yo'nalishida o'qiyidigan talabalar bilim va ko'nikmalarga ega bo'lganliklarini namoyish etishlari zarur:

- cholg'ularning tembri, tuzilishi, sozlanishi, diapozoni, badiiy va texnik imkoniyatlari;
- rang-barang ijro uslublari haqida aniq tasavvurga ega bo'lishlari;
- turli estrada orkestrlar va ansambllar;
- butun dunyoga keng tarqalgan boshqa cholg'ular haqida ham kerakli bilimlarni olishlari zarur.

II. Asosiy qism

Cholg'ushunoslik

II semestr

Simfonik orkestr.

Simfonik orkestr partiturası

Simfonik orkestr paydo bo'lishi tarixidan.. Partitura - bu orkestr (yoki ansambl) uchun yaratilgan asarning yozilgan to'liq ko'rinishi. Yozuv shakllari, orkestr guruhlarining joylashishi, qoidalari, partitura qatori va tizimi bo'yicha amaliy mashg'ulotlar. Partituralarda ishlataladigan terminologiya va shartli belgilar. Kalitlar, ularda o'qish va yozish, transport qilinadigan cholg'ular. Mumtoz va zamonaviy musiqada simfonik orkestr.

Torli-kamonli cholg'ular

Torli cholg'ular guruhi uchun cholg'ulashtirish ishlari, uning simfonik orkestrdagи o'mi. Tembrni o'zgartirish usullari.

Yog'och damli cholg'ular

Guruh uchun cholg'ulashtirish mashqlari. Guruhning badiiy-texnik imkoniyatlaridan foydalanish;

Turdosh cholg'ular: katta, kichik, alt va bas fleytalar; goboy va angliya rojogi; klarnetlar, kichik klarnetlar (sozlanish turlari); fagot va kontrofagot; soprano, soprano, alt, tenor, bariton saksofonlar kabi cholg'ulardan foydalanish uslublari.

Mis damli cholg'ular

Guruh uchun cholg'ulashтирish mashqlari. Guruhning badiiy-texnik imkoniyatlari va orkestrdagи o'mi. Trubalar, valtornalar, trombonlar va tuba cholg'ularining imkoniyatlаридан foydalanish.

Zarbli cholg'ular

Zarbli cholg'ulardan foydalanish uslublari. Tovush balandligi aniq va noaniq cholg'ularni ishlatish texnikasi. Zarbli cholg'ularning mustaqil ansambl bo'la olishi bo'yicha amaliy mashqlar.

Torli-tirnama cholg'ular

Arfa cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdagи o'mi.

Klavishli cholg'ular

Fortepiano, klavisin, chelesta, organ cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdagи o'mi.

Elektr musiqa cholg'ulari

Konsert va statsionar (studiya) sintezatorlari, kompyuterlarning umumiy badiiy - texnik imkoniyatlari.

Estrada orkestri

Estrada musiqasida orkestrlarning shakllarinishi

Estrada orkestrining paydo bo'lish tarixidan. Zamonaviy musiqa san'atida estrada orkestri uchun yaratilgan partituralar tahlili.

Estrada orkestri partiturasida elektr cholg'ular

Elektr cholg'ular - Estrada orkestrining asosiy guruhi, uning uchun nota yozish texnikasi. Gitaralar turlari va ularning notada yozilishi bo'yicha amaliy mashqlar. Sintezatorlar va ularning konsert yoki studiya yozuvlari uchun mo'ljallangan xillaridan foydalanish.

Torli - kamonli cholg'ular

Torli-kamonli cholg'ularning Estrada simfonik orkestri (ESO)da ishlatilishi bo'yicha tahliliy izlanishlar, amaliy mashqlar.

Yog'och va mis damli cholg'ular

Yog'och va mis damli cholg'ular guruhi uchun cholg'ulashтирish mashqlari.

Saksafonlar

Saksafonlar turlari va ularning nota qatorlarida joylashuvi, yozilishi bo'yicha amaliy mashqlar.

Ritm guruh cholg'ulari

Zarbli cholg'ular

Zarbli cholg'ularning Estrada orkestridagi o'rnnini belgilash bo'yicha amaliy mashqlar. Ularning turlari va nota qatorlarida yozilishiga misollar.

Torli-tirnama cholg'ular

Gitara cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdagи o'mi.

Klavishli cholg'ular

Fortepiano, klavisin, chelesta, organ cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'rni.

Elektr musiqa cholg'ulari

Konsert va statsionar (studiya) sintezatorlari, kompyuterlarning umumiyligi badiiy - texnik imkoniyatlari.

Milliy kolorit beruvchi cholg'ular

ESOda turli milliy cholg'ular ishlatalishi xususida. o'zbek milliy cholg'ularining ishlatalishi. Amaliy mashqlar va namunalar.

Partitura O'qish

III semestr

Umumiy tushuncha va ma'lumotlar

Partitura o'qish fanining vazifasi. Cholg'ushunoslik fanida o'rganilgan orkestrlar turlari, ulardagi cholg'ular haqidagi to'liq nazariy va amaliy ma'lumotlarni eslash. Simfonik orkestrdag'i damli yog'och cholg'ular guruhi, damli mis cholg'ular guruhi, zarbli cholg'ular hamda torli-kamonli cholg'ular guruhlari. O'zbek xalq cholg'ulari orkestridagi damli cholg'ular, torli-urma cholg'ular, mezroqli cholg'ular hamda torli-kamonli cholg'ular guruhlari. Shuningdek, damli orkestrlar, estrada orkestrlari haqida ham so'z yuritiladi.

Kalitlar

Orkestrlarda qo'llaniladigan nota kalitlari. Alt va tenor kalitlari. Kalitlarning nota yo'lida joylashuvlari: alt kalitida uchinchi chiziqdagi birinchi oktava «do» notasi joylashadi. Tenor kalitida esa bu nota to'rtinchi chiziqdagi joylashadi. Tushuntirish davomida mazkur kalitlarda yozilgan namunalarni ijro qilish.

Cholg'u ansamblari

Duet, trio va kvartetlar uchun yaratilgan kichik asarlarni ijro qilishni o'rgatish. Asarlarda turli kalitlardan foydalananligiga alohida e'tibor berish kerak.

Transpozitsiya qiluvchi cholg'ular

Orkestrlar tarkibidagi cholg'ular ichida transpozitsiya (yozilishi bir, eshitilishi boshqa) qiluvchi cholg'ular bilan tanishish, ular ijrosi uchun yozilgan namunalarni fortepianova ijro qilish.

Oraliq va yakuniy nazoratlar

Turli ansamblar uchun partiturani o'qish va talqin qilish qobiliyati (turli orkestrlar, ansamblar, va boshqalar). Musiqiy kalitlar, alteratsiya belgilari, ritm va dinamika haqidagi bilimlar. Turli musiqiy shakllar va tuzilmalarning tushunchasi va tahlili.

Musiqiy asarlarni tinglash va ularni orkestr va kompozitorlik texnikasi nuqtai nazaridan tahlil qilish. Bir xil asarning turli xil talqinlarini taqqoslash tahlili.

IV semestr

Cholg'u guruhlari

Orkestrlar tarkibini tashkil qiladigan cholg'ular guruhi uchun berilgan namunalarni fortepianoda ijro qilishni o'rgatish. Bunga o'zbek xalq cholg'ulari orkestridagi mezroqli cholg'ular guruhi, torli-kamonli cholg'ular guruhi, simfonik orkestr tarkibidagi damli yog'och cholg'ular guruhi, va shuningdek mazkur guruhlarga qo'shimcha cholg'ular kiritilgan partituralardan namunalar ijro qilish.

Katta orkestrlar

Turli orkestrlarning to'liq (katta) tarkibi uchun yaratilgan asarlardan namunalarini fortepianoda ijro qilish. Katta simfonik orkestr partituralari, o'zbek xalq cholulari orkestrining katta tarkibi, estrada-simfonik orkestri, katta damli orkestr uchun yaratilgan asarlar bular jumlasiga kiradi.

Partiturani tahlil qilish

Partiturada aranjirovka, orkestr va ovoz yo'llarining xususiyatlarini tahlil qilish va tushuntirish qobiliyati. Asboblarni aniqlash, ularning rol va vazifalarini orkestrda tushuntirish. Asarda garmonik, melodik va ritmik elementlarning talqini

Oraliq va yakuniy nazoratlar

Turli ansamblilar uchun partiturani o'qish va talqin qilish qobiliyati (turli orkestrlar, ansamblar, va boshqalar). Musiqiy kalitlar, alteratsiya belgilari, ritm va dinamika haqidagi bilimlar. Turli musiqiy shakllar va tuzilmalarning tushunchasi va tahlili. Musiqiy asarlarni tinglash va ularni orkestr va kompozitorlik texnikasi nuqtai nazaridan tahlil qilish. Bir xil asarning turli xil talqinlarini taqqoslash tahlili.

Cholg'ulashtirish.

III semestr

Simfonik orkestr.

Simfonik orkestr partiturası

Simfonik orkestr paydo bo'lishi tarixidan.. Partitura - bu orkestr (yoki ansambl) uchun yaratilgan asarning yozilgan to'liq ko'rinishi. YOzuv shakllari, orkestr guruhlarining joylashishi, qoidalari, partitura qatori va tizimi bo'yicha amaliy mashhg'ulotlar. Partituralarda ishlataladigan terminologiya va shartli belgilari. Kalitlar, ularda o'qish va yozish, transport qilinadigan cholg'ular. Mumtoz va zamonaviy musiqada simfonik orkestr.

Torli-kamonli cholg'ular

Torli cholg'ular guruhi uchun cholg'ulashtirish ishlari, uning simfonik orkestridagi

o'rni. Tembrni o'zgartirish usullari.

Yog'och damli cholg'ular

Guruh uchun cholg'ulashtirish mashqlari. Guruhning badiiy-texnik imkoniyatlaridan foydalanish;

Turdosh cholg'ular: katta, kichik, alt va bas fleytalar; goboy va angliya rojogi; klarinetlar, kichik klarinetlar (sozlanish turlari); fagot va kontrofagot; sopranino, soprano, alt, tenor, bariton saksofonlar kabi cholg'ulardan foydalanish uslublari.

Mis damli cholg'ular

Guruh uchun cholg'ulashtirish mashqlari. Guruhning badiiy-texnik imkoniyatlari va orkestrdagi o'rni. Trubalar, valtornalar, trombonlar va tuba cholg'ularining imkoniyatlaridan foydalanish.

Oraliq nazorat

Turli cholg'ularning xususiyatlarini va imkoniyatlarini bilish. Dinamika va artikulyatsiyani qo'llash: cholg'ulashtirishda dinamik o'zgarishlar va artikulyatsiyani samarali qo'llash. Kerakli ovozni olish uchun musiqiy partiyalarni cholg'ular o'rtasida taqsimlash.

Zarbli cholg'ular

Zarbli cholg'ulardan foydalanish uslublari. Tovush balandligi aniq va noaniq cholg'ularni ishlatalish texnikasi. Zarbli cholg'ularning mustaqil ansambl bo'la olishi bo'yicha amaliy mashqlar.

Torli-tirnama cholg'ular

Arfa cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdagи o'rni.

Klavishli cholg'ular

Fortepiano, klavisin, chelesta, organ cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdagи o'rni.

Elektr musiqa cholg'ulari

Konsert va statsionar (studiya) sintezatorlari, kompyuterlarning umumiy badiiy - texnik imkoniyatlari.

Yakuniy nazorat

Cholg'ulashtirishni tahvil qilish, ishlataligan texnikalar va uslublarni ajratib bila olish. Nota tahririyatlari bilan ishlash: nota yozish va tahrirlash uchun dasturlarni ishlatalish qobiliyati (masalan, Sibelius, Finale, MuseScore). Taklif qilingan melodiya yoki mavzu asosida turli uslublar va janrlarda cholg'ulashtirish topshiriqlarini bajarish.

IV semestr

Estrada orkestri

Estrada musiqasida orkestrlarning shakllarinishi

Estrada orkestrining paydo bo'lish tarixidan. Zamonaviy musiqa san'atida estrada orkestri uchun yaratilgan partiturlar tahlili.

Estrada orkestri partiturasida elektr cholg'ular

Elektr cholg'ular - Estrada orkestrining asosiy guruhi, uning uchun nota yozish texnikasi. Gitaralar turlari va ularning notada yozilishi bo'yicha amaliy mashqlar. Sintezatorlar va ularning konsert yoki studiya yozuvlari uchun mo'ljallangan xillaridan foydalanish.

Torli - kamonli cholg'ular

Torli-kamonli cholg'ularning Estrada simfonik orkestri (ESO)da ishlatalishi bo'yicha tahliliy izlanishlar, amaliy mashqlar.

Yog'och va mis damli cholg'ular

Yog'och va mis damli cholg'ular guruhi uchun cholg'ulashtirish mashqlari.

Oraliq nazorat

Turli cholg'ularning xususiyatlarni va imkoniyatlarni bilish. Dinamika va artikulyatsiyani qo'llash: cholg'ulashtirishda dinamik o'zgarishlar va artikulyatsiyani samarali qo'llash. Kerakli ovozni olish uchun musiqiy partiyalarni cholg'ular o'rtasida taqsimlash.

Saksafonlar

Saksafonlar turlari va ularning nota qatorlarida joylashuvi, yozilishi bo'yicha amaliy mashqlar.

Ritm guruh cholg'ulari

Zarbli cholg'ular

Zarbli cholg'ularning Estrada orkestridagi o'rnnini belgilash bo'yicha amaliy mashqlar. Ularning turlari va nota qatorlarida yozilishiga misollar.

Torli-tirnama cholg'ular

Gitaralarning imkoniyatlari. Orkestrdagi o'mni.

Klavishli cholg'ular

Fortepiano, klavisin, chelesta, organ cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdagи o'rni.

Elektr musiqa cholg'ulari

Konsert va statsionar (studiya) sintezatorlari, kompyuterlarning umumiy badiiy - texnik imkoniyatlari.

Milliy kolorit beruvchi cholg'ular

ESODa turli milliy cholg'ular ishlatilishi xususida. o'zbek milliy cholg'ularining ishlatishi. Amaliy mashqlar va namunalar.

Yakuniy nazorat

Cholg'ulashtirishni tahlil qilish, ishlatilgan texnikalar va uslublarni ajratib bila olish. Nota tahririyatlari bilan ishlash: nota yozish va tahrirlash uchun dasturlarni ishlatish qobiliyati (masalan, Sibelius, Finale, MuseScore). Taklif qilingan melodiya yoki mavzu asosida turli uslublar va janrlarda cholg'ulashtirish topshiriqlarini bajarish.

III. Mustaqil ishni tashkil etishning shakli va mazmuni

Mustaqil ta'limenti tashkil etishda mazkur fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakklardan foydalanish mumkin:

- darslik, o'quv qo'llanma, maxsus yoki ilmiy adabiyotlar (monografiyalar, maqolalar) bo'yicha fanlar boblari va mavzularini o'rganish;
- tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish;
- yangi musiqiy texnik vositalar va texnologiyalarni o'rganish;
- talabaning ilmiy tekshirish (ijodiy) ishlarini (TITI) bajarish bilan bog'liq bo'lgan fanlar bo'limlari yoki mavzularini chuqur o'rganish;
- faol o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari (ishbilar o'yinlar, diskussiyalar, seminarlar, kollokviumlar va b.).

Mustaqil ta'limenti tashkil etishning mazmuni axborot-ta'lim resurslaridan, ta'lim muassasasida mavjud kutubxona, fonoteka va videoteka jamg'armasidan, repetitoriylardan, o'quv laboratoriyalari, ovoz yozuvi studiyalari, teleradiokompaniya kanallari va konsert zallaridan unumli foydalanishdan, bajarilgan ishlarning tahlilini bayon etishdan iboratdir. Mazkur fanning xususiyatlaridan kelib chiqib kasbiy mahoratni rivojlantirish va takomillashtirishga qaratilgan vazifalarni maqsadli amalga oshirish ham nazarda tutiladi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mazkur fanni o'zlashtirishda ta'limenting zamонави metodlari (xususan, interfaol), pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari ijodiy o'quv jarayonida unumli qo'llaniladi. Axborot-resurs markazlari kompyuterlari, "Internet", "Zyonet" kabi axborot resurs tarmoqlari, maxsus Veb-saytlar sahifalaridan unumli foydalanish, maxsus o'quv adabiyotlari – darslik, o'quv qo'llanma, uslubiy qo'llanma, metodik tavsiyalar, nota grafikasi yuzasidan amaliy kompyuter dasturlaridan keng foydalanish nazarda tutiladi.

60211300 – Dirijyorlik (estrada orkestri dirijyorligi)

Fan/modul kodi <i>ARA1719</i>	O'quv yili 2024-2025	Semestr 1-7	ECTS-Kreditlar 19	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lil tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 2,4	
	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lil (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	ARANJIROVKA ASOSLARI (Cholg'ushunoslik; Cholg'ulashtirish; Partitura o'qish)	270	300	570
<p>I. Fanning mazmuni</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga cholg'ular haqida mukammal bilimlarni o'rgatishdan iborat. Bu fan o'quv rejalariga muvofiq belgilangan semestrda ma'ruzalar tarzida o'tiladi va keyingi semestrlerda o'rganiladigan - “Partitura o'qish”, “Cholg'ulashtirish” va “Dirijyorlik” kurslarini yanada chuqurroq, mukammal o'zlashtirib olishlariga katta yordam beradi.</p> <p>Fanning vazifasi – talabalarни nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalalar, musiqa va undagi jarayonlarga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi.</p>				
<p>II. Asosiy qism</p> <p>Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi</p> <p>Kirish</p> <p><u>Cholg'ushunoslik</u></p> <p>I semestr</p> <p>Simfonik orkestr.</p> <p>Simfonik orkestr partiturası</p> <p>Simfonik orkestr paydo bo'lishi tarixidan.. Partitura - bu orkestr (yoki ansambl) uchun yaratilgan asarning yozilgan to'liq ko'rinishi. Yozuv shakllari, orkestr guruhlarining joylashishi, qoidalari, partitura qatori va tizimi bo'yicha amaliy mashg'ulotlar. Partituralarda ishlataladigan terminologiya va shartli belgilar. Kalitlar, ularda o'qish va yozish, transport qilinadigan cholg'ular. Mumtoz va zamonaviy musiqada simfonik orkestr.</p> <p>Torli-kamonli cholg'ular</p> <p>Torli cholg'ular guruhi uchun cholg'ulashtirish ishlari, uning simfonik orkestrdagи o'mni. Tembrni o'zgartirish usullari.</p>				

Yog'och damli cholg'ular

Guruh uchun cholg'ulashtirish mashqlari. Guruhning badiiy-texnik imkoniyatlaridan foydalanish;

Turdosh cholg'ular: katta, kichik, alt va bas fleytalar; goboy va angliya rojogi; klarinetlar, kichik klarinetlar (sozlanish turlari); fagot va kontrofagot; soprano, soprano, alt, tenor, bariton saksofonlar kabi cholg'ulardan foydalanish uslublari.

Mis damli cholg'ular

Guruh uchun cholg'ulashtirish mashqlari. Guruhning badiiy-texnik imkoniyatlari va orkestrdag'i o'rni. Trubalar, valtornalar, trombonlar va tuba cholg'ularining imkoniyatlaridan foydalanish.

Zarbli cholg'ular

Zarbli cholg'ulardan foydalanish uslublari. Tovush balandligi aniq va noaniq cholg'ularni ishlatish texnikasi. Zarbli cholg'ularning mustaqil ansambl bo'la olishi bo'yicha amaliy mashqlar.

Torli-tirnama cholg'ular

Arfa cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'rni.

Klavishli cholg'ular

Fortepiano, klavisin, chelesta, organ cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'rni.

Elektr musiqa cholg'ulari

Konsert va statsionar (studiya) sintezatorlari, kompyuterlarning umumiy badiiy - texnik imkoniyatlari.

II semestr

Estrada orkestri

Estrada musiqasida orkestrlarning shakllarinishi

Estrada orkestrining paydo bo'lish tarixidan. Zamonaviy musiqa san'atida estrada orkestri uchun yaratilgan partituralar tahlili.

Estrada orkestri partiturasida elektr cholg'ular

Elektr cholg'ular - Estrada orkestrining asosiy guruhi, uning uchun nota yozish texnikasi. Gitaralar turlari va ularning notada yozilishi bo'yicha amaliy mashqlar. Sintezatorlar va ularning konsert yoki studiya yozuvlari uchun mo'ljalangan xillaridan foydalanish.

Yog'och va mis damli cholg'ular

Saksafonlar

Saksafonlar turlari va ularning nota qatorlarida joylashuvi, yozilishi bo'yicha amaliy mashqlar.

Ritm guruh cholg'ulari

Zarbli cholg'ular

Zarbli cholg'ularning Estrada orkestridagi o'rnnini belgilash bo'yicha amaliy mashqlar. Ularning turlari va nota qatorlarida yozilishiga misollar.

Torli-tirnama cholg'ular

Gitara cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'rni.

Klavishli cholg'ular

Fortepiano, klavisin, celesta, organ cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'mi.

Elektr musiqa cholg'ulari

Konsert va statsionar (studiya) sintezatorlari, kompyuterlarning umumiy badiiy - texnik imkoniyatlari.

Milliy kolorit beruvchi cholg'ular

ESODa turli milliy cholg'ular ishlatalishi xususida. o'zbek milliy cholg'ularining ishlatalishi. Amaliy mashqlar va namunalar.

Partitura o'qish

III semestr

Umumiyl tushuncha va ma'lumotlar

Partitura o'qish fanining vazifasi. Cholg'ushunoslik fanida o'rganilgan orkestrlar turlari, ulardag'i cholg'ular haqidagi to'liq nazariy va amaliy ma'lumotlarni eslash. Simfonik orkestrdag'i damli yog'och cholg'ular guruhi, damli mis cholg'ular guruhi, zarbli cholg'ular hamda torli-kamonli cholg'ular guruhlari. O'zbek xalq cholg'ulari orkestridagi damli cholg'ular, torli-urma cholg'ular, mezroqli cholg'ular hamda torli-kamonli cholg'ular guruhlari. Shuningdek, damli orkestrlar, estrada orkestrlari haqida ham so'z yuritiladi.

Kalitlar

Orkestrlarda qo'llaniladigan nota kalitlari. Alt va tenor kalitlari. Kalitlarning nota yo'lida joylashuvlari: alt kalitida uchinchi chiziqda birinchi oktava «do» notasi joylashadi. Tenor kalitida esa bu nota to'rtinchi chiziqda joylashadi. Tushuntirish davomida mazkur kalitlarda yozilgan namunalarni ijro qilish.

Oraliq va yakuniy nazoratlar

Turli ansamblilar uchun partiturani o'qish va talqin qilish qobiliyati (turli orkestrlar, ansamblar, va boshqalar). Musiqiy kalitlar, alteratsiya belgilari, ritm va dinamika haqidagi bilimlar. Turli musiqiy shakllar va tuzilmalarning tushunchasi va tahlili. Musiqiy asarlarni tinglash va ularni orkestr va kompozitorlik texnikasi nuqtai nazaridan tahlil qilish. Bir xil asarning turli xil talqinlarini taqqoslash tahlili.

IV semestr

Cholg'u ansamblari

Duet, trio va kvartetlar uchun yaratilgan kichik asarlarni ijro qilishni o'rgatish. Asarlarda turli kalitlardan foydalanilganligiga alohida e'tibor berish kerak.

Transpozitsiya qiluvchi cholg'ular

Orkestrlar tarkibidagi cholg'ular ichida transpozitsiya (yozilishi bir, eshitilishi boshqa) qiluvchi cholg'ular bilan tanishish, ular ijrosi uchun yoziq namunalarni fortepianoda ijro qilish.

Oraliq va yakuniy nazoratlar

Turli ansamblar uchun partituranı o'qish va talqin qilish qobiliyati (turli orkestrlar, ansamblar, va boshqalar). Musiqiy kalitlar, alteratsiya belgilari, ritm va dinamika haqidagi bilimlar. Turli musiqiy shakllar va tuzilmalarning tushunchasi va tahlili. Musiqiy asarlarni tinglash va ularni orkestr va kompozitorlik texnikasi nuqtai nazaridan tahlil qilish. Bir xil asarning turli xil talqinlarini taqqoslash tahlili.

V semestr

Cholg'u guruhlari

Orkestrlar tarkibini tashkil qiladigan cholg'ular guruhi uchun berilgan namunalarni fortepianoda ijro qilishni o'rgatish. Bunga o'zbek xalq cholg'ulari orkestridagi mezrobli cholg'ular guruhi, torli-kamonli cholg'ular guruhi, simfonik orkestr tarkibidagi damli yog'och cholg'ular guruhi, va shuningdek mazkur guruhlarga qo'shimcha cholg'ular kiritilgan partituralardan namunalar ijro qilish.

Katta orkestrlar

Turli orkestrlarning to'liq (katta) tarkibi uchun yaratilgan asarlardan namunalarni fortepianoda ijro qilish. Katta simfonik orkestr partituralari, o'zbek xalq cholulari orkestrining katta tarkibi, estrada-simfonik orkestri, katta damli orkestr uchun yaratilgan asarlar bular jumlasiga kiradi.

Partituranı tahlil qilish

Partiturada aranjirovka, orkestr va ovoz yo'llarining xususiyatlarini tahlil qilish va tushuntirish qobiliyati. Asboblarni aniqlash, ularning rol va vazifalarini orkestrda tushuntirish. Asarda garmonik, melodik va ritmik elementlarning talqini

Oraliq va yakuniy nazoratlar

Turli ansamblar uchun partituranı o'qish va talqin qilish qibiliyati (turli orkestrlar, ansamblar, va boshqalar). Musiqiy kalitlar, alteratsiya belgilari, ritm va dinamika haqidagi bilimlar. Turli musiqiy shakllar va tuzilmalarning tushunchasi va tahlili. Musiqiy asarlarni tinglash va ularni orkestr va kompozitorlik texnikasi nuqtai nazaridan tahlil qilish. Bir xil asarning turli xil talqinlarini taqqoslash tahlili.

Cholg'ulashtirish.

III semestr

Simfonik orkestr.

Simfonik orkestr partiturası

Simfonik orkestr paydo bo'lishi tarixidan.. Partitura - bu orkestr (yoki ansambl) uchun yaratilgan asarning yozilgan to'liq ko'rinishi. Yozuv shakllari, orkestr guruhlarining joylashishi, qoidalari, partitura qatori va tizimi bo'yicha amaliy mashg'ulotlar. Partituralarda ishlataladigan terminologiya va shartli belgilari. Kalitlar, ularda o'qish va yozish, transport qilinadigan cholg'ular. Mumtoz va zamonaviy musiqada simfonik orkestr.

Torli-kamonli cholg'ular

Torli cholg'ular guruhi uchun cholg'ulashtirish ishlari, uning simfonik orkestrdagi o'mni. Tembrni o'zgartirish usullari.

Oraliq va yakuniy nazoratlar

Turli cholg'ularning xususiyatlarini va imkoniyatlarini bilish. Dinamika va artikulyatsiyani qo'llash: cholg'ulashtirishda dinamik o'zgarishlar va artikulyatsiyani samarali qo'llash. Kerakli ovozni olish uchun musiqiy partiyalarni cholg'ular o'rtasida taqsimlash. Cholg'ulashtirishni tahlil qilish, ishlatalgan texnikalar va uslublarni ajratib bila olish. Nota tahririyatlari bilan ishslash: nota yozish va tahrirlash uchun dasturlarni ishlatalish qobiliyati (masalan, Sibelius, Finale, MuseScore). Taklif qilingan melodiya yoki mavzu asosida turli uslublar va janrlarda cholg'ulashtirish topshiriqlarini bajarish.

IV semestr

Yog'och damli cholg'ular

Guruh uchun cholg'ulashtirish mashqlari. Guruhnинг badiiy-texnik imkoniyatlaridan foydalanish;

Turdosh cholg'ular: katta, kichik, alt va bas fleytalar; goboy va angliya rojogi; klarnetlar, kichik klarnetlar (sozlanish turlari); fagot va kontrofagot; soprano, soprano, alt, tenor, bariton saksofonlar kabi cholg'ulardan foydalanish uslublari.

Oraliq nazorat

Turli cholg'ularning xususiyatlarini va imkoniyatlarini bilish. Dinamika va artikulyatsiyani qo'llash: cholg'ulashtirishda dinamik o'zgarishlar va artikulyatsiyani samarali qo'llash. Kerakli ovozni olish uchun musiqiy partiyalarni cholg'ular o'rtasida taqsimlash.

Mis damli cholg'ular

Guruh uchun cholg'ulashtirish mashqlari. Guruhning badiiy-texnik imkoniyatlari va orkestrdag'i o'rni. Trubalar, valtornalar, trombonlar va tuba cholg'ularining imkoniyatlaridan foydalanish.

Zarbli cholg'ular

Zarbli cholg'ulardan foydalanish uslublari. Tovush balandligi aniq va noaniq cholg'ularni ishlatish texnikasi. Zarbli cholg'ularning mustaqil ansambl bo'la olishi bo'yicha amaliy mashqlar.

Yakuniy nazorat

Cholg'ulashtirishni tahlil qilish, ishlatilgan texnikalar va uslublarni ajratib bila olish. Nota tahririyatlari bilan ishlash: nota yozish va tahrirlash uchun dasturlarni ishlatish qobiliyati (masalan, Sibelius, Finale, MuseScore). Taklif qilingan melodiya yoki mavzu asosida turli uslublar va janrlarda cholg'ulashtirish topshiriqlarini bajarish.

V semestr

Torli-tirnama cholg'ular

Arfa cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'rni.

Oraliq nazorat

Turli cholg'ularning xususiyatlarini va imkoniyatlarini bilish. Dinamika va artikulyatsiyani qo'llash: cholg'ulashtirishda dinamik o'zgarishlar va artikulyatsiyani samarali qo'llash. Kerakli ovozni olish uchun musiqiy partiyalarni cholg'ular o'rtasida taqsimlash.

Klavishli cholg'ular

Fortepiano, klavisin, chelesta, organ cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'rni. Elektr musiqa cholg'ulari

Konsert va statcionar (studiya) sintezatorlari, kompyuterlarning umumiy badiiy - texnik imkoniyatlari.

Yakuniy nazorat

Cholg'ulashtirishni tahlil qilish, ishlatilgan texnikalar va uslublarni ajratib bila olish. Nota tahririyatlari bilan ishlash: nota yozish va tahrirlash uchun dasturlarni ishlatish qobiliyati (masalan, Sibelius, Finale, MuseScore). Taklif qilingan melodiya yoki mavzu asosida turli uslublar va janrlarda cholg'ulashtirish topshiriqlarini bajarish.

VI semestr

Estrada orkestri

Estrada musiqasida orkestrlarning shakllanishi

Estrada orkestrining paydo bo'lish tarixidan. Zamona viy musiqa san'atida estrada

orkestri uchun yaratilgan partituralar tahlili.

Estrada orkestri partiturasida elektr cholg'ular

Elektr cholg'ular - Estrada orkestrining asosiy guruhi, uning uchun nota yozish texnikasi. Gitaralar turlari va ularning notada yozilishi bo'yicha amaliy mashqlar. Sintezatorlar va ularning konsert yoki studiya yozuvlari uchun mo'ljallangan xillaridan foydalanish.

Oraliq nazorat

Turli cholg'ularning xususiyatlarini va imkoniyatlarini bilish. Dinamika va artikulyatsiyani qo'llash: cholg'ulashtirishda dinamik o'zgarishlar va artikulyatsiyani samarali qo'llash. Kerakli ovozni olish uchun musiqiy partiyalarni cholg'ular o'rtasida taqsimlash.

Torli - kamonli cholg'ular

Torli-kamonli cholg'ularning Estrada simfonik orkestri (ESO)da ishlatalishi bo'yicha tahliliy izlanishlar, amaliy mashqlar.

Yog'och va mis damli cholg'ular

Yog'och va mis damli cholg'ular guruhi uchun cholg'ulashtirish mashqlari.

Saksafonlar

Saksafonlar turlari va ularning nota qatorlarida joylashuvi, yozilishi bo'yicha amaliy mashqlar.

Yakuniy nazorat

Cholg'ulashtirishni tahlil qilish, ishlatalgan texnikalar va uslublarni ajratib bila olish. Nota tahririyatlari bilan ishlash: nota yozish va tahrirlash uchun dasturlarni ishlatalish qobiliyati (masalan, Sibelius, Finale, MuseScore). Taklif qilingan melodiya yoki mavzu asosida turli uslublar va janrlarda cholg'ulashtirish topshiriqlarini bajarish.

VII semestr

Ritm guruh cholg'ulari

Zarbli cholg'ular

Zarbli cholg'ularning Estrada orkestridagi o'mnini belgilash bo'yicha amaliy mashqlar. Ularning turlari va nota qatorlarida yozilishiga misollar.

Oraliq nazorat

Turli cholg'ularning xususiyatlarini va imkoniyatlarini bilish. Dinamika va artikulyatsiyani qo'llash: cholg'ulashtirishda dinamik o'zgarishlar va artikulyatsiyani samarali qo'llash. Kerakli ovozni olish uchun musiqiy partiyalarni cholg'ular o'rtasida taqsimlash.

Torli-tirnama cholg'ular

Gitara cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'rni.

Klavishli cholg'ular

Fortepiano, klavisin, chelesta, organ cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'rni.

Elektr musiqa cholg'ulari

Konsert va statsionar (studiya) sintezatorlari, kompyuterlarning umumiy badiiy - texnik imkoniyatlari.

Milliy kolorit beruvchi cholg'ular

ESODa turli milliy cholg'ular ishlatilishi xususida. o'zbek milliy cholg'ularining ishlatishi. Amaliy mashqlar va namunalar.

Yakuniy nazorat

Cholg'ulashtirishni tahlil qilish, ishlatilgan texnikalar va uslublarni ajratib bila olish. Nota tahririylari bilan ishlash: nota yozish va tahrirlash uchun dasturlarni ishlatish qobiliyati (Sibelius, Finale, MuseScore). Taklif qilingan melodiya yoki mavzu asosida turli uslublar va janrlarda cholg'ulashtirish topshiriqlarini bajarish.

III. Mustaqil ta'limni tashkil etishning shakl va mazmuni

Mustaqil tahlimni tashkil etishda mazkur fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakklardan foydalanish mumkin:

- darslik, o'quv qo'llanma, maxsus yoki ilmiy adabiyotlar (monografiyalar, maqolalar) bo'yicha fanlar boblari va mavzularini o'rganish;
- tarqatma materiallar bo'yicha mahruzalar qismini o'zlashtirish;
- avtomatlashtirilgan o'rgatuvchi nazorat qiluvchi tizimlar bilan ishlash;
- yangi musiqiy texnik vositalar va texnologiyalarni o'rganish;
- talabaning ilmiy tekshirish (ijodiy) ishlarini (TITI) bajarish bilan bog'liq bo'lgan fanlar bo'limlari yoki mavzularini chuqr o'rganish;
- faol o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari (ishbilar o'yinlar, diskussiyalar, seminarlar, kollokviumlar va b.).

Mustaqil ta'limni tashkil etishning mazmuni axborot-ta'lim resurslaridan, ta'lim muassasasida mavjud kutubxona, fonoteka va videoteka jamg'armasidan, repetitoriylardan, o'quv laboratoriyalari, ovoz yozushi studiyalari, teleradiokompaniya kanallari va kontsert zallaridan unumli foydalanishdan, bajarilgan ishlarning tahlilini bayon etishdan iboratdir. Mazkur fanning xususiyatlaridan kelib chiqib kasbiy mahoratni rivojlanтирish va takomillashtirishga qaratilgan vazifalarni maqsadli amalga oshirish ham

nazarda tutiladi.

IV. Mustaqil ta'lif va mustaqil ishlari

1. Simfonik orkestr va uning partiturasini
2. Torli cholg'ularning ijro imkoniyatlari
3. Yog'och-damli cholg'ularning ijro imkoniyatlari.
4. Mis-damli cholg'ularning ijro imkoniyatlari.
5. Zarbli cholg'ularning ijro imkoniyatlari.
6. Saksofonning ijro imkoniyatlari.
7. Simfonik orkestrning tarixiy rivoyolanishi asosida partituraning takomillashuvini
8. Organ, saksofon
9. Simfonik orkestr uchun yaratilgan musiqiy asarlar namunalarini tinglab tahlil qilish

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

60210100 - Texnogen san'at (musiqiy ovoz rejissyorligi)

Fan/modul kodi <i>ARA1510</i>	O'quv yili 2024-2025	Semestr 2-6	ECTS-Kreditlar 10
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lif tili O'zbek/rus	Haftadagi dars soatlari 2	
1.	Fanning nomi ARANJIROVKA ASOSLARI (Cholg'ushunoslik; Cholg'ulashtirish; Partitura o'qish)	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lif (soat)
		150	150
I. Fanning mazmuni		300	
2.	<p>Bakalavriat bosqichi uchun tuzilgan mazkur dastur – Estrada cholg'ulari bakalavriat ta'lif yo'nalishi bo'yicha tahsil oladigan talabalar uchun mo'ljallangan. Dastur Davlat ta'lif Standartlariga binoan san'at sohasida bakalavrlar tayyorlash o'quv rejalarini asosida tuzilgan va undan ishchi o'quv dasturlarini tuzishda foydalaniлади. «Cholg'ushunoslik» fanining asosiy maqsadi - estrada professional ijrochi bo'lish uchun o'qishga kirgan, qolaversa, «Orkestr dirijyori» malakasini olish uchun qo'shimcha o'qiydigan talabalarga cholg'ular haqida mukammal bilimlarni o'rgatishdan iborat. Bu fan o'quv rejasiga muvofiq belgilangan semestrda ma'ruzalar tarzida o'tiladi va keyingi semestrлarda o'rganiladigan – «Partitura o'qish»,</p>		

"Cholg'ulashtirish" va "Dirijyorlik" kurslarini yanada chuqurroq, mukammal o'zlashtirib olishlariga katta yordam beradi.

"Estrada cholg'ulari" yo'nali shida o'qiydigan talabalar bilim va ko'nikmalarga ega bo'lganliklarini namoyish etishlari zarur:

- cholg'ularning tembri, tuzilishi, sozlanishi, diapozoni, badiiy va texnik imkoniyatlari;
- rang-barang ijro uslublari haqida aniq tasavvurga ega bo'lishlari;
- turli estrada orkestrlar va ansambllar;
- butun dunyoga keng tarqalgan boshqa cholg'ular haqida ham kerakli bilimlarni olishlari zarur.

II. Asosiy qism

Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi

Kirish

Cholg'ushunoslik

II semestr

Simfonik orkestr.

Simfonik orkestr partiturası

Simfonik orkestr paydo bo'lishi tarixidan.. Partitura - bu orkestr (yoki ansambl) uchun yaratilgan asarning yozilgan to'liq ko'rinishi. Yozuv shakllari, orkestr guruhlarining joylashishi, qoidalari, partitura qatori va tizimi bo'yicha amaliy mashg'ulotlar. Partituralarda ishlataladigan terminologiya va shartli belgililar. Kalitlar, ularda o'qish va yozish, transport qilinadigan cholg'ular. Mumtoz va zamonaviy musiqada simfonik orkestr.

Torli-kamonli cholg'ular

Torli cholg'ular guruhi uchun cholg'ulashtirish ishlari, uning simfonik orkestrdagи o'rni. Tembrni o'zgartirish usullari.

Yog'och damli cholg'ular

Guruh uchun cholg'ulashtirish mashqlari. Guruhning badiiy-texnik imkoniyatlaridan foydalanish;

Turdosh cholg'ular: katta, kichik, alt va bas fleytalar; goboy va angliya rojogi; klarnetlar, kichik klarnetlar (sozlanish turlari); fagot va kontrofagot; sopranino, soprano, alt, tenor, bariton saksofonlar kabi cholg'ularidan foydalanish uslublari.

Mis damli cholg'ular

Guruh uchun cholg'ulashtirish mashqlari. Guruhning badiiy-texnik imkoniyatlari va orkestrdagи o'rni. Trubalar, valtornalar, trombonlar va tuba cholg'ularining imkoniyatlaridan foydalanish.

Zarbli cholg'ular

Zarbli cholg'ulardan foydalanish uslublari. Tovush balandligi aniq va noaniq cholg'ularni ishlatalish texnikasi. Zarbli cholg'ularning mustaqil ansambl bo'la olishi bo'yicha amaliy mashqlar.

Torli-tirnama cholg'ular

Arfa cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'rni.

Klavishli cholg'ular

Fortepiano, klavisin, chelesta, organ cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'rni.

Elektr musiqa cholg'ulari

Konsert va statsionar (studiya) sintezatorlari, kompyuterlarning umumiy badiiy - texnik imkoniyatlari.

Estrada orkestri

Estrada musiqasida orkestrlarning shakllarinishi

Estrada orkestrining paydo bo'lish tarixidan. Zamonaviy musiqa san'atida estrada orkestri uchun yaratilgan partituralar tahlili.

Estrada orkestri partiturasida elektr cholg'ular

Elektr cholg'ular - Estrada orkestrining asosiy guruhi, uning uchun nota yozish texnikasi. Gitaralar turlari va ularning nota yozilishi bo'yicha amaliy mashqlar. Sintezatorlar va ularning konsert yoki studiya yozuvlari uchun mo'ljallangan xillaridan foydalanish.

Torli - kamonli cholg'ular

Torli-kamonli cholg'ularning Estrada simfonik orkestri (ESO)da ishlatalishi bo'yicha tahliliy izlanishlar, amaliy mashqlar.

Yog'och va mis damli cholg'ular

Yog'och va mis damli cholg'ular guruhi uchun cholg'ulash tirish mashqlari.

Saksafonlar

Saksafonlar turlari va ularning nota qatorlarida joylashuvi, yozilishi bo'yicha amaliy mashqlar.

Ritm guruh cholg'ulari

Zarbli cholg'ular

Zarbli cholg'ularning Estrada orkestridagi o'rmini belgilash bo'yicha amaliy mashqlar. Ularning turlari va nota qatorlarida yozilishiga misollar.

Torli-tirnama cholg'ular

Gitaralarning imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'rni.

Klavishli cholg'ular

Fortepiano, klavisin, chelesta, organ cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'mni.

Elektr musiqa cholg'ulari

Konsert va statsionar (studiya) sintezatorlari, kompyuterlarning umumiyligi - texnik imkoniyatlari.

Milliy kolorit beruvchi cholg'ular

ESOda turli milliy cholg'ular ishlatalishi xususida. o'zbek milliy cholg'ularining ishlatalishi. Amaliy mashqlar va namunalar.

Partitura o'qish

III semestr

Umumiy tushuncha va ma'lumotlar

Partitura o'qish fanining vazifasi. CHolg'ushunoslik fanida o'rganilgan orkestrlar turlari, ulardag'i cholg'ular haqidagi to'liq nazariy va amaliy ma'lumotlarni eslash. Simfonik orkestrdag'i damli yog'och cholg'ular guruhi, damli mis cholg'ular guruhi, zarbli cholg'ular hamda torli-kamonli cholg'ular guruhlari. O'zbek xalq cholg'ulari orkestridagi damli cholg'ular, torli-urma cholg'ular, mezroqli cholg'ular hamda torli-kamonli cholg'ular guruhlari. SHuningdek, damli orkestrlar, estrada orkestrlari haqida ham so'z yuritiladi.

Kalitlar

Orkestrlarda qo'llaniladigan nota kalitlari. Alt va tenor kalitlari. Kalitlarning nota yo'lida joylashuvlari: alt kalitida uchinchi chiziqda bиринчи окта «do» notasi joylashadi. Tenor kalitida esa bu nota to'rtинчи chiziqda joylashadi. Tushuntirish davomida mazkur kalitlarda yozilgan namunalarni ijro qilish.

Cholg'u ansamblari

Duet, trio va kvartetlar uchun yaratilgan kichik asarlarni ijro qilishni o'rgatish. Asarlarda turli kalitlardan foydalanilganligiga alohida e'tibor berish kerak.

Transpozitsiya qiluvchi cholg'ular

Orkestrlar tarkibidagi cholg'ular ichida transpozitsiya (yozilishi bir, eshitilishi boshqa) qiluvchi cholg'ular bilan tanishish, ular ijrosi uchun yozilgan namunalarni fortepianoda ijro qilish.

Oraliq va yakuniy nazoratlar

Turli ansamblilar uchun partiturani o'qish va talqin qilish qobiliyati (turli orkestrlar, ansamblar, va boshqalar). Musiqiy kalitlar, alteratsiya belgilari, ritm va dinamika haqidagi bilimlar. Turli musiqiy shakllar va tuzilmalarning tushunchasi va tahlili. Musiqiy asarlarni tinglash va ularni orkestr va kompozitorlik texnikasi nuqtai

nazaridan tahlil qilish. Bir xil asarning turli xil talqinlarini taqqoslash tahlili.

IV semestr

Cholg'u guruhlari

Orkestrlar tarkibini tashkil qiladigan cholg'ular guruhi uchun berilgan namunalarni fortepianoda ijro qilishni o'rgatish. Bunga o'zbek xalq cholg'ulari orkestridagi mezrobli cholg'ular guruhi, torli-kamonli cholg'ular guruhi, simfonik orkestr tarkibidagi damli yog'och cholg'ular guruhi, va shuningdek mazkur guruhlarga qo'shimcha cholg'ular kiritilgan partituralardan namunalar ijro qilish.

Katta orkestrlar

Turli orkestrlarning to'liq (katta) tarkibi uchun yaratilgan asarlardan namunalarini fortepianoda ijro qilish. Katta simfonik orkestr partituralari, o'zbek xalq cholulari orkestrining katta tarkibi, estrada-simfonik orkestri, katta damli orkestr uchun yaratilgan asarlar bular jumlasiga kiradi.

Partituranı tahlil qilish

Partiturada aranjirovka, orkestr va ovoz yo'llarining xususiyatlarini tahlil qilish va tushuntirish qobiliyati. Asboblarni aniqlash, ularning rol va vazifalarini orkestrda tushuntirish. Asarda garmonik, melodik va ritmik elementlarning talqini

Oraliq va yakuniy nazoratlar

Turli ansambllar uchun partituranı o'qish va talqin qilish qobiliyati (turli orkestrlar, ansamblar, va boshqalar). Musiqiy kalitlar, alteratsiya belgilari, ritm va dinamika haqidagi bilimlar. Turli musiqiy shakllar va tuzilmalarning tushunchasi va tahlili. Musiqiy asarlarni tinglash va ularni orkestr va kompozitorlik texnikasi nuqtai nazaridan tahlil qilish. Bir xil asarning turli xil talqinlarini taqqoslash tahlili.

Cholg'ulashtirish.

Simfonik orkestr.

Simfonik orkestr partiturası

Simfonik orkestr paydo bo'lishi tarixidan.. Partitura - bu orkestr (yoki ansambl) uchun yaratilgan asarning yozilgan to'liq ko'rinishi. YOzuv shakllari, orkestr guruhlaring joylashishi, qoidalari, partitura qatori va tizimi bo'yicha amaliy mashg'ulotlar. Partituralarda ishlataladigan terminologiya va shartli belgililar. Kalitlar, ularda o'qish va yozish, transport qilinadigan cholg'ular. Mumtoz va zamonaviy musiqada simfonik orkestr.

Torli-kamonli cholg'ular

Torli cholg'ular guruhi uchun cholg'ulashtirish ishlari, uning simfonik orkestridagi o'rni. Tembrni o'zgartirish usullari.

Yog'och damli cholg'ular

Guruh uchun cholg'ulashtirish mashqlari. Guruhning badiiy-texnik

imkoniyatlaridan foydalanish;

Turdosh cholg'ular: katta, kichik, alt va bas fleytalar; goboy va angliya rojogi; klarnetlar, kichik klarnetlar (sozlanish turlari); fagot va kontrofagot; soprano, soprano, alt, tenor, bariton saksofonlar kabi cholg'ulardan foydalanish uslublari.

Mis damli cholg'ular

Guruh uchun cholg'ulashtirish mashqlari. Guruhning badiiy-texnik imkoniyatlari va orkestrdagи o'rni. Trubalar, valtornalar, trombonlar va tuba cholg'ularining imkoniyatlaridan foydalanish.

Oraliq nazorat

Turli cholg'ularning xususiyatlari va imkoniyatlarini bilish. Dinamika va artikulyatsiyani qo'llash: cholg'ulashtirishda dinamik o'zgarishlar va artikulyatsiyani samarali qo'llash. Kerakli ovozni olish uchun musiqiy partiyalarni cholg'ular o'rtasida taqsimlash.

Zarbli cholg'ular

Zarbli cholg'ulardan foydalanish uslublari. Tovush balandligi aniq va noaniq cholg'ularni ishlatalish texnikasi. Zarbli cholg'ularning mustaqil ansambl bo'la olishi bo'yicha amaliy mashqlar.

Torli-tirnama cholg'ular

Arfa cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdagи o'mi.

Klavishli cholg'ular

Fortepiano, klavisin, chelesta, organ cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdagи o'rni.

Elektr musiqa cholg'ulari

Konsert va statsionar (studiya) sintezatorlari, kompyuterlarning umumiy badiiy - texnik imkoniyatlari.

Yakuniy nazorat

Cholg'ulashtirishni tahlil qilish, ishlataligan texnikalar va uslublarni ajratib bila olish. Nota tahririyatlari bilan ishslash: nota yozish va tahrirlash uchun dasturlarni ishlatalish qobiliyati (masalan, Sibelius, Finale, MuseScore). Taklif qilingan melodiya yoki mavzu asosida turli uslublar va janrlarda cholg'ulashtirish topshiriqlarini bajarish.

IV semestr

Estrada orkestri

Estrada musiqasida orkestrlarning shakllarinishi

Estrada orkestrining paydo bo'lish tarixidan. Zamonaviy musiqa san'atida estrada

orkestri uchun yaratilgan partiturasida tahlili.

Estrada orkestri partiturasida elektr cholg'ular

Elektr cholg'ular - Estrada orkestrining asosiy guruhi, uning uchun nota yozish texnikasi. Gitaralar turlari va ularning notada yozilishi bo'yicha amaliy mashqlar. Sintezatorlar va ularning konsert yoki studiya yozuvlari uchun mo'ljallangan xillaridan foydalanish.

Torli - kamonli cholg'ular

Torli-kamonli cholg'ularning Estrada simfonik orkestri (ESO)da ishlatalishi bo'yicha tahliliy izlanishlar, amaliy mashqlar.

Yog'och va mis damli cholg'ular

Yog'och va mis damli cholg'ular guruhi uchun cholg'ulash tirish mashqlari.

Oraliq nazorat

Turli cholg'ularning xususiyatlari va imkoniyatlarini bilish. Dinamika va artikulyatsiyani qo'llash: cholg'ulash tirishda dinamik o'zgarishlar va artikulyatsiyani samarali qo'llash. Kerakli ovozni olish uchun musiqiy partiyalarni cholg'ular o'rta sida taqsimlash.

Saksafonlar

Saksafonlar turlari va ularning nota qatorlarida joylashuvi, yozilishi bo'yicha amaliy mashqlar.

Ritm guruh cholg'ulari

Zarbli cholg'ular

Zarbli cholg'ularning Estrada orkestridagi o'rmini belgilash bo'yicha amaliy mashqlar. Ularning turlari va nota qatorlarida yozilishiga misollar.

Torli-tirnama cholg'ular

Gitaralarning imkoniyatlari. Orkestrdagi o'rni.

Klavishli cholg'ular

Fortepiano, klavisin, chelesta, organ cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdagi o'rni.

Elektr musiqa cholg'ulari

Konsert va statsionar (studiya) sintezatorlari, kompyuterlarning umumiy badiiy - texnik imkoniyatlari.

Milliy kolorit beruvchi cholg'ular

ESOda turli milliy cholg'ular ishlatalishi xususida. o'zbek milliy cholg'ularining ishlatalishi. Amaliy mashqlar va namunalar.

Yakuniy nazorat

Cholg'ulashtirishni tahlil qilish, ishlatilgan texnikalar va uslublarni ajratib bila olish. Nota tahririylari bilan ishlash: nota yozish va tahrirlash uchun dasturlarni ishlatish qobiliyati (masalan, Sibelius, Finale, MuseScore). Taklif qilingan melodiya yoki mavzu asosida turli uslublar va janrlarda cholg'ulashtirish topshiriqlarini bajarish.

Aranjirovka asoslari

V semestr

1-mavzu. Qo'shiq klavirini estrada jaz san'ati uslublarida, elektron musiqa cholg'usi – sintezatorda yoki kompyuter dasturlariga ijodiy yondoshib qayta sayqal berish.

Aranjirovka – ma'lum bir qo'shiq yoki kuy klavirini estrada san'ati uslublarida, elektron musiqa cholg'usi bo'lmish – sintezatorda yoki kompyuter dasturlariga ijodiy yondoshib qayta sayqal berish demakdir. Aranjirovka asoslarini o'rganish borasida Estrada-simfonik orkestri uchun cholg'ulashtirish (aranjirovka qilish) xususida tushunchalarga ega bo'lismi, elektron musiqa cholg'ulari, sintezatorlar va kompyuter dasturlari bilan amaliy tanishuv.

2-mavzu. Jaz-estrada musiqasi tarixida aranjirovka san'atining rivojlanish bosqichlari.

Jaz-estrada musiqasi tarixida aranjirovka san'atining rivojlanish bosqichlari bilan tanishuv. Estrada-simfonik orkestri uchun cholg'ulashtirish.

3-mavzu. Aranjirovkada uslublar, milliy kolorit unsurlari.

Aranjirovkada uslublar, milliy kolorit unsurlari. Elektron musiqa cholg'ulari, sintezatorlar va kompyuter dasturlaridan foydalangan holda cholg'ulashtirish (aranjirovka qilish)

Oraliq nazorat.

Mavjud aranjirovkalarni tahlil qilish va tanqid qilish. Qo'llanilgan aranjirovka usullari va ularning samaradorligini aniqlash.

4-mavzu. Aranjirovka asoslarini o'rganish borasida Estrada-simfonik orkestri uchun cholg'ulashtirish. Sintezator yoki kompyuter dasturlarida mavjud tovushlar, ovozlar, usullar, tembrlarni o'rganish.

Aranjirovka asoslarini o'rganish borasida Estrada-simfonik orkestri uchun cholg'ulashtirish. Sintezator yoki kompyuter dasturlarida mavjud tovushlar, ovozlar, usullar, tembrlarni o'rganish.

5-mavzu. Yangi tovushlar bilan «MIDI» uslubida to'ldirish yo'llari. Tayyor sayqal bo'lakchalari (luplar, semplerlar) dasturi bilan tanishuv.

Tanlangan sintezator yoki kompyuter dasturlarida mavjud tovushlar, ovozlar, usullar, tembrlar va tayyor sayqal bo'lakchalar (luplar, semplerlar) dasturi bilan tanishuv. Yangi tovushlar bilan «MIDI» uslubida to'ldirish yo'llari.

Yakuniy nazorat.

Taklif qilingan melodiya yoki mavzuda asoslangan aranjirovkani yaratish Turli elektron musiqa janrlari uchun aranjirovka qilish (EDM, texno, xaus, xip-xop va h.k.).

VI semestr

6-mavzu. Elektron musiqa cholg'ulari, sintezatorlar va kompyuter dasturlari bilan amaliy tanishuv.

Sintezator xotirasida, kompyuter dasturi yo'llarida tovushlarni yozib qoldirish yo'llari. 16 tagacha, yoki undanda ko'p «track» yo'llariga ovozlar, usullar tanlab qotirish, kuy yo'llari to'qishni o'rganish. O'lchov, temp tanlash va metronom signali bilan ishslash. Estrada-simfonik orkestri uchun cholg'ulashtirish.

7-mavzu. Sintezator xotirasida, kompyuter dasturi yo'llarida tovushlarni yozib qoldirish yo'llari.

16 tagacha, yoki undanda ko'p «track» yo'llariga ovozlar, usullar tanlab qotirish, kuy yo'llari to'qish. Sintezator xotirasida, kompyuter dasturi yo'llarida tovushlarni yozib qoldirish yo'llari. 16 tagacha, yoki undanda ko'p «track» yo'llariga ovozlar, usullar tanlab qotirish, kuy yo'llari to'qish. Estrada-simfonik orkestri uchun cholg'ulashtirish.

O'quv qo'llanmalarida berilgan amaliy namunalar va mashqlar bilan tanishib, ommaviy janrlarga xos bo'lgan o'z asarlarini – bolalar va kattalar uchun estrada qo'shiqlari yaratish va ularni o'ziga xos qilib aranjirovka qilish.

Oraliq nazorat.

Sintezatorlar, semplerlar va dram-mashinalar bilan ishslash. Kompozitsiyada lupalar, semplerlar va ovoz effektlaridan foydalanish. Tayyor elektron aranjirovkalarni tahlil qilish. Ovoz effektlari va usullarini qo'llash sifati va samaradorligini baholash.

8-mavzu. Aranjirovka qilish uchun tanlangan asarga taktma-takt usul yozib chiqish, garmoniya tanlash, ritm guruhibiga kiruvchi cholg'ularni terish

Aranjirovka qilish uchun tanlangan asarga taktma-takt usul yozib chiqish, jaz musiqasiga xos garmoniya tanlash, so'ng boshqa ritm guruhibiga kiruvchi cholg'ularni terish.

9-mavzu. Torli cholg'ular, damli cholg'ular, boshqa kerakli tembr va shovqinlarni qo'yish.

Tugallangan dastlabki aranjirovkaning kuy-usul yo'llarini ovoz yozish studiyalarida mutanosiblashtirish (svedenie qilish). Aranjirovka qilish uchun

tanlangan asarga taktma-takt usul yozib chiqish, jaz musiqasiga xos garmoniya tanlash, so'ng boshqa ritm guruhiga kiruvchi cholg'ularni terish. Torli cholg'ular, damli cholg'ular, boshqa kerakli tembr va shovqinlarni qo'yish.

10-Mavzu. Qo'shimcha effektlar bilan boyitish.

Tugallangan dastlabki aranjirovkaning kuy-usul yo'llarini ovoz yozish studiyalarida mutanosiblashtirish (svedenie qilish). Qo'shimcha effektlar bilan boyitish.

Yakuniy nazorat.

Taklif qilingan melodiya yoki mavzuda asoslangan aranjirovkani yaratish Turli elektron musiqa janrlari uchun aranjirovka qilish (EDM, texno, xaus, xip-xop va h.k.).

III. Mustaqil ishni tashkil etishning shakli va mazmuni

Mustaqil ta'limni tashkil etishda mazkur fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish mumkin:

- darslik, o'quv qo'llanma, maxsus yoki ilmiy adabiyotlar (monografiyalar, maqolalar) bo'yicha fanlar boblari va mavzularini o'rganish;
- tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish;
- yangi musiqiy texnik vositalar va texnologiyalarni o'rganish;
- talabaning ilmiy tekshirish (ijodiy) ishlarni (TITI) bajarish bilan bog'liq bo'lgan fanlar bo'limlari yoki mavzularini chuqur o'rganish;
- faol o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari (ishbilar o'yinlar, diskussiyalar, seminarlar, kollokviumlar va b.).

Mustaqil ta'limni tashkil etishning mazmuni axborot-ta'lim resurslaridan, ta'lim muassasasida mavjud kutubxona, fonoteka va videoteka jamg'armasidan, repetitoriylardan, o'quv laboratoriyalari, ovoz yozuvi studiyalari, teleradiokompaniya kanallari va konsert zallaridan unumli foydalanishdan, bajarilgan ishlarning tahlilini bayon etishdan iboratdir. Mazkur fanning xususiyatlaridan kelib chiqib kasbiy mahoratni rivojlantirish va takomillashtirishga qaratilgan vazifalarini maqsadli amalga oshirish ham nazarda tutiladi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mazkur fanni o'zlashtirishda ta'limning zamонавиy metodlari (xususan, interfaol), pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari ijodiy o'quv jarayonida unumli qo'llaniladi. Axborot-resurs markazlari kompyuterlari, "Internet", "Ziyonet" kabi axborot resurs tarmoqlari, maxsus Veb-saytlar sahifalaridan unumli foydalanish, maxsus o'quv adabiyotlari – darslik, o'quv qo'llanma, uslubiy qo'llanma, metodik tavsiyalar, nota grafikasi yuzasidan amaliy kompyuter dasturlaridan keng foydalanish nazarda tutiladi.

60211500 – Cholg'u ijrochiligi (estrada cholg'ulari)				
Fan/modul kodi <i>ARA1312</i>	O'quv yili 2024-2025	Semestr 5-7	ECTS-Kreditlar 12	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lif tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 2,4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lif (soat)	Jami yuklama (soat)
	ARANJIROVKA ASOSLARI (Cholg'ushunoslik; Cholg'ulashtirish; Partitura o'qish)	150	210	360
2.	<p align="center">I. Fanning mazmuni</p> <p>Bakalavriat bosqichi uchun tuzilgan mazkur dastur – Estrada cholg'ulari bakalavriat ta'lif yo'naliishi bo'yicha tahsil oladigan talabalar uchun mo'ljallangan. Dastur Davlat ta'lif Standartlariga binoan san'at sohasida bakalavrular tayyorlash o'quv rejalarini asosida tuzilgan va undan ishchi o'quv dasturlarini tuzishda foydalaniлади.</p> <p>«Cholg'ushunoslik» fanining asosiy maqsadi - estrada professional ijrochi bo'lish uchun o'qishga kirgan, qolaversa, «Orkestr dirijori» malakasini olish uchun qo'shimcha o'qiydigan talabalarga cholg'ular haqida mukammal bilimlarni o'rgatishdan iborat. Bu fan o'quv rejasiga muvofiq belgilangan semestrda ma'ruzalar tarzida o'tiladi va keyingi semestrlarda o'rganiladigan - “Partitura o'qish”, “Cholg'ulashtirish” va “Dirijyorlik” kurslarini yanada chuqurroq, mukammal o'zlashtirib olishlariga katta yordam beradi.</p> <p>“Estrada cholg'ulari” yo'naliishida o'qiydigan talabalar bilim va ko'nikmalarga ega bo'lganliklarini namoyish etishlari zarur:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cholg'ularning tembri, tuzilishi, sozlanishi, diapozoni, badiiy va texnik imkoniyatlari; - rang-barang ijro uslublari haqida aniq tasavvurga ega bo'lishlari; - turli estrada orkestrlar va ansambllar; - butun dunyoga keng tarqalgan boshqa cholg'ular haqida ham kerakli bilimlarni olishlari zarur. <p align="center">II. Asosiy qism</p> <p align="center">Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi</p> <p align="center">Kirish</p> <p align="center"><u>Cholg'ushunoslik</u></p> <p align="center">V semestr</p> <p align="center">Simfonik orkestr.</p>			

Simfonik orkestr partiturası

Simfonik orkestr paydo bo‘lishi tarixidan.. Partitura - bu orkestr (yoki ansambl) uchun yaratilgan asarning yozilgan to‘liq ko‘rinishi. Yozuv shakllari, orkestr guruhlarining joylashishi, qoidalari, partitura qatori va tizimi bo‘yicha amaliy mashg‘ulotlar. Partituralarda ishlataladigan terminologiya va shartli belgilari. Kalitlar, ularda o‘qish va yozish, transport qilinadigan cholg‘ular. Mumtoz va zamonaviy musiqada simfonik orkestr.

Torli-kamonli cholg‘ular

Torli cholg‘ular guruhi uchun cholg‘ulashtirish ishlari, uning simfonik orkestrdagи o‘rnii. Tembrni o‘zgartirish usullari.

Yog‘och damli cholg‘ular

Guruhi uchun cholg‘ulashtirish mashqlari. Guruhning badiiy-texnik imkoniyatlardan foydalanish;

Turdosh cholg‘ular: katta, kichik, alt va bas fleytalar; goboy va angliya rojogi; klarnetlar, kichik klarnetlar (sozlanish turlari); fagot va kontrofagot; sopranino, soprano, alt, tenor, bariton saksofonlar kabi cholg‘ulardan foydalanish uslublari.

Mis damli cholg‘ular

Guruhi uchun cholg‘ulashtirish mashqlari. Guruhning badiiy-texnik imkoniyatlari va orkestrdagи o‘rnii. Trubalar, valtornalar, trombonlar va tuba cholg‘ularining imkoniyatlardan foydalanish.

Zarbli cholg‘ular

Zarbli cholg‘ulardan foydalanish uslublari. Tovush balandligi aniq va noaniq cholg‘ularni ishlatish texnikasi. Zarbli cholg‘ularining mustaqil ansambl bo‘la olishi bo‘yicha amaliy mashqlar.

Torli-tirnama cholg‘ular

Arfa cholg‘ularining imkoniyatlari. Orkestrdagи o‘rnii.

Klavishli cholg‘ular

Fortepiano, klavisin, chelesta, organ cholg‘ularining imkoniyatlari. Orkestrdagи o‘rnii.

Elektr musiqa cholg‘ulari

Konsert va statsionar (studiya) sintezatorlari, kompyuterlarning umumiy badiiy - texnik imkoniyatlari.

Estrada orkestri

Estrada musiqa asosida orkestrlarning shakllarinishi

Estrada orkestrining paydo bo‘lishi tarixidan. Zamonaviy musiqa san’atida estrada orkestri uchun yaratilgan partitular tahlili.

Estrada orkestri partiturasida elektr cholg'ular

Elektr cholg'ular - Estrada orkestrining asosiy guruhi, uning uchun nota yozish texnikasi. Gitaralar turlari va ularning notada yozilishi bo'yicha amaliy mashqlar. Sintezatorlar va ularning konsert yoki studiya yozuvlari uchun mo'ljalangan xillaridan foydalanish.

Torli - kamonli cholg'ular

Torli-kamonli cholg'ularning Estrada simfonik orkestri (ESO)da ishlatalishi bo'yicha tahvililiy izlanishlar, amaliy mashqlar.

Yog'och va mis damli cholg'ular

Yog'och va mis damli cholg'ular guruhi uchun cholg'ulashadirish mashqlari.

Saksafonlar

Saksafonlar turlari va ularning nota qatorlarida joylashuvi, yozilishi bo'yicha amaliy mashqlar.

Ritm guruh cholg'ulari

Zarbli cholg'ular

Zarbli cholg'ularning Estrada orkestridagi o'rnnini belgilash bo'yicha amaliy mashqlar. Ularning turlari va nota qatorlarida yozilishiga misollar.

Torli-tirnama cholg'ular

Gitara cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'rni.

Klavishli cholg'ular

Fortepiano, klavisin, chelesta, organ cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'rni.

Elektr musiqa cholg'ulari

Konsert va statcionar (studiya) sintezatorlari, kompyuterlarning umumiy badiiy - texnik imkoniyatlari.

Milliy kolorit beruvchi cholg'ular

ESODa turli milliy cholg'ular ishlatalishi xususida. O'zbek milliy cholg'ularining ishlatishi. Amaliy mashqlar va namunalar.

Partitura o'qish

VI semestr

Umumiy tushuncha va ma'lumotlar

Partitura o'qish fanining vazifasi. Cholg'ushunoslik fanida o'rganilgan orkestrlар turlari, ulardagi cholg'ular haqidagi to'liq nazariy va amaliy ma'lumotlarni eslash. Simfonik orkestrdag'i damli yog'och cholg'ular guruhi, damli mis cholg'ular guruhi, zARBli cholg'ular hamda torli-kamonli cholg'ular guruhlari. O'zbek xalq cholg'ulari orkestridagi damli cholg'ular, torli-urma cholg'ular, mezroblı cholg'ular hamda torli-

kamonli cholg'ular guruhlari. Shuningdek, damli orkestrlar, estrada orkestrlari haqida ham so'z yuritiladi.

Kalitlar

Orkestrlarda qo'llaniladigan nota kalitlari. Alt va tenor kalitlari. Kalitlarning nota yo'lida joylashuvlari: alt kalitida uchinchi chiziqda birinchi oktava «do» notasi joylashadi. Tenor kalitida esa bu nota to'rtinchi chiziqda joylashadi. Tushuntirish davomida mazkur kalitlarda yozilgan namunalarni ijro qilish.

Cholg'u ansamblari

Duet, trio va kvartetlar uchun yaratilgan kichik asarlarni ijro qilishni o'rgatish. Asarlarda turli kalitlardan foydalanilganligiga alohida e'tibor berish kerak.

Transpozitsiya qiluvchi cholg'ular

Orkestrlar tarkibidagi cholg'ular ichida transpozitsiya (yozilishi bir, eshitilishi boshqa) qiluvchi cholg'ular bilan tanishish, ular ijrosi uchun yozilgan namunalarni fortepianoda ijro qilish.

Oraliq va yakuniy nazoratlar

Turli ansambllar uchun partiturani o'qish va talqin qilish qobiliyati (turli orkestrlar, ansamblar, va boshqalar). Musiqiy kalitlar, alteratsiya belgilari, ritm va dinamika haqidagi bilimlar. Turli musiqiy shakllar va tuzilmalarning tushunchasi va tahlili. Musiqiy asarlarni tinglash va ularni orkestr va kompozitorlik texnikasi nuqtai nazaridan tahlil qilish. Bir xil asarning turli xil talqinlarini taqqoslash tahlili.

VII semestr

Cholg'u guruhlari

Orkestrlar tarkibini tashkil qiladigan cholg'ular guruhi uchun berilgan namunalarni fortepianoda ijro qilishni o'rgatish. Bunga o'zbek xalq cholg'ulari orkestridagi mezroбли cholg'ular guruhi, torli-kamonli cholg'ular guruhi, simfonik orkestr tarkibidagi damli yog'och cholg'ular guruhi, va shuningdek mazkur guruhlarga qo'shimcha cholg'ular kiritilgan partituralardan namunalarni ijro qilish.

Katta orkestrlar

Turli orkestrlarning to'liq (katta) tarkibi uchun yaratilgan asarlardan namunalarni fortepianoda ijro qilish. Katta simfonik orkestr partituralari, o'zbek xalq cholulari orkestrining katta tarkibi, estrada-simfonik orkestri, katta damli orkestr uchun yaratilgan asarlar bular jumlasiga kiradi.

Partiturani tahlil qilish

Partiturada aranjirovka, orkestr va ovoz yo'llarining xususiyatlarini tahlil qilish va tushuntirish qobiliyati. Asboblarni aniqlash, ularning rol va vazifalarini orkestrda tushuntirish. Asarda garmonik, melodik va ritmik elementlarning talqini

Oraliq va yakuniy nazaratlar

Turli ansamblar uchun partituranı o'qish va talqin qilish qobiliyati (turli orkestrlar, ansamblar, va boshqalar). Musiqiy kalitlar, alteratsiya belgilari, ritm va dinamika haqidagi bilimlar. Turli musiqiy shakllar va tuzilmalarning tushunchasi va tahlili. Musiqiy asarlarni tinglash va ularni orkestr va kompozitorlik texnikasi nuqtai nazaridan tahlil qilish. Bir xil asarning turli xil talqinlarini taqqoslash tahlili.

II. Asosiy qism

Cholg'ulashadirish.

VI semestr

Simfonik orkestr.

Simfonik orkestr partitura

Simfonik orkestr paydo bo'lishi tarixidan.. Partitura - bu orkestr (yoki ansambl) uchun yaratilgan asarning yozilgan to'liq ko'rinishi. YOzuv shakllari, orkestr guruhlarining joylashishi, qoidalari, partitura qatori va tizimi bo'yicha amaliy mashg'ulotlar. Partituralarda ishlataladigan terminologiya va shartli belgilari. Kalitlar, ularda o'qish va yozish, transport qilinadigan cholg'ular. Mumtoz va zamonaviy musiqada simfonik orkestr.

Torli-kamonli cholg'ular

Torli cholg'ular guruhi uchun cholg'ulashadirish ishlari, uning simfonik orkestrdagi o'rni. Tembrni o'zgartirish usullari.

Yog'och damli cholg'ular

Guruh uchun cholg'ulashadirish mashqlari. Guruhning badiiy-texnik imkoniyatlardan foydalanish;

Turdosh cholg'ular: katta, kichik, alt va bas fleytalar; goboy va angliya rojogi; klarnetlar, kichik klarnetlar (sozlanish turlari); fagot va kontrofagot; soprano, soprano, alt, tenor, bariton saksofonlar kabi cholg'ulardan foydalanish uslublari.

Mis damli cholg'ular

Guruh uchun cholg'ulashadirish mashqlari. Guruhning badiiy-texnik imkoniyatlari va orkestrdagi o'rni. Trubalar, valtornalar, trombonlar va tuba cholg'ularining imkoniyatlardan foydalanish.

Oraliq nazorat

Turli cholg'ularning xususiyatlarini va imkoniyatlarini bilish. Dinamika va artikulyatsiyani qo'llash: cholg'ulashadirishda dinamik o'zgarishlar va artikulyatsiyani samarali qo'llash. Kerakli ovozni olish uchun musiqiy partiyalarini cholg'ular o'rtasida taqsimlash.

Zarbli cholg'ular

Zarbli cholg'ulardan foydalanish uslublari. Tovush balandligi aniq va noaniq cholg'ularni ishlatish texnikasi. Zarbli cholg'ularning mustaqil ansambl bo'la olishi bo'yicha amaliy mashqlar.

Torli-tirnama cholg'ular

Arfa cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'rni.

Klavishli cholg'ular

Fortepiano, klavisin, chelesta, organ cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'rni.

Elektr musiqa cholg'ulari

Konsert va statsionar (studiya) sintezatorlari, kompyuterlarning umumiy badiiy - texnik imkoniyatlari.

Yakuniy nazorat

Cholg'ulashtirishni tahlii qilish, ishlatilgan texnikalar va uslublarni ajratib bila olish. Nota tahririylari bilan ishlash: nota yozish va tahrirlash uchun dasturlarni ishlatish qobiliyati (masalan, Sibelius, Finale, MuseScore). Taklif qilingan melodiya yoki mavzu asosida turli uslublar va janrlarda cholg'ulashtirish topshiriqlarini bajarish.

VII semestr

Estrada orkestri

Estrada musiqasida orkestrlarning shakllarinishi

Estrada orkestrining paydo bo'lish tarixidan. Zamonaviy musiqa san'atida estrada orkestri uchun yaratilgan partituralar tahlili.

Estrada orkestri partiturasida elektr cholg'ular

Elektr cholg'ular - Estrada orkestrining asosiy guruhi, uning uchun nota yozish texnikasi. Gitaralar turlari va ularning notada yozilishi bo'yicha amaliy mashqlar. Sintezatorlar va ularning konsert yoki studiya yozuvlari uchun mo'ljallangan xillaridan foydalanish.

Torli - kamonli cholg'ular

Torli-kamonli cholg'ularning Estrada simfonik orkestri (ESO)da ishlatilishi bo'yicha tahliliy izlanishlar, amaliy mashqlar.

Yog'och va mis damli cholg'ular

Yog'och va mis damli cholg'ular guruhi uchun cholg'ulashtirish mashqlari.

Oraliq nazorat

Turli cholg'ularning xususiyatlarini va imkoniyatlarini bilish. Dinamika va artikulyatsiyani qo'llash: cholg'ulashtirishda dinamik o'zgarishlar va artikulyatsiyani samarali qo'llash. Kerakli ovozni olish uchun musiqiy partiyalarni cholg'ular o'rtasida taqsimlash.

Saksafonlar

Saksafonlar turlari va ularning nota qatorlarida joylashuvi, yozilishi bo'yicha amaliy mashqlar.

Ritm guruhi cholg'ulari

Zarbli cholg'ular

Zarbli cholg'ularning Estrada orkestridagi o'rnini belgilash bo'yicha amaliy mashqlar. Ularning turlari va nota qatorlarida yozilishiga misollar.

Torli-tirnama cholg'ular

Gitara cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'rni.

Klavishli cholg'ular

Fortepiano, klavisin, chelesta, organ cholg'ularining imkoniyatlari. Orkestrdag'i o'rni.

Elektron musiqa cholg'ulari

Konsert va statsionar (studiya) sintezatorlari, kompyuterlarning umumiy badiiy - texnik imkoniyatlari.

Milliy kolorit beruvchi cholg'ular

ESOda turli milliy cholg'ular ishlatalishi xususida. o'zbek milliy cholg'ularining ishlatalishi. Amaliy mashqlar va namunalar.

Yakuniy nazorat

Cholg'ulashtirishni tahlil qilish, ishlataligan texnikalar va uslublarni ajratib bila olish. Nota tahririyatlari bilan ishlash: nota yozish va tahrirlash uchun dasturlarni ishlatalish qobiliyati (masalan, Sibelius, Finale, MuseScore). Taklif qilingan melodiya yoki mavzu asosida turli uslublar va janrlarda cholg'ulashtirish topshiriqlarini bajarish.

Aranjirovka asoslari

VI-semestr

1-mavzu. Qo'shiq klavirini estrada jaz san'ati uslublarida, elektron musiqa cholg'usi – sintezatorda yoki kompyuter dasturlariga ijodiy yondoshib qayta sayqal berish.

Aranjirovka – ma'lum bir qo'shiq yoki kuy klavirini estrada san'ati uslublarida, elektron musiqa cholg'usi bo'lmish – sintezatorda yoki kompyuter dasturlariga ijodiy yondoshib qayta sayqal berish demakdir. Aranjirovka asoslarini o'rganish borasida Estrada-simfonik orkestri uchun cholg'ulashtirish (aranjirovka qilish) xususida tushunchalarga ega bo'lish, elektron musiqa cholg'ulari, sintezatorlar va

kompyuter dasturlari bilan amaliy tanishuv.

2-mavzu. Jaz-estrada musiqasi tarixida aranjirovka san'atining rivojlanish bosqichlari.

Jaz-estrada musiqasi tarixida aranjirovka san'atining rivojlanish bosqichlari bilan tanishuv. Estrada-simfonik orkestri uchun cholg'ulashadirish.

3-mavzu. Aranjirovkada uslublar, milliy kolorit unsurlari.

Aranjirovkada uslublar, milliy kolorit unsurlari. Elektron musiqa cholg'ulari, sintezatorlar va kompyuter dasturlaridan foydalangan holda cholg'ulashadirish (aranjirovka qilish)

Oraliq nazorat.

Mavjud aranjirovkalarni tahlil qilish va tanqid qilish. Qo'llanilgan aranjirovka usullari va ularning samaradorligini aniqlash.

4-mavzu. Aranjirovka asoslarini o'rganish borasida Estrada-simfonik orkestri uchun cholg'ulashadirish. Sintezator yoki kompyuter dasturlarida mavjud tovushlar, ovozlar, usullar, tembrlarni o'rganish.

Aranjirovka asoslarini o'rganish borasida Estrada-simfonik orkestri uchun cholg'ulashadirish. Sintezator yoki kompyuter dasturlarida mavjud tovushlar, ovozlar, usullar, tembrlarni o'rganish.

5-mavzu. Yangi tovushlar bilan «MIDI» uslubida to'ldirish yo'llari. Tayyor sayqal bo'lakchalari (luplar, semplerlar) dasturi bilan tanishuv.

Tanlangan sintezator yoki kompyuter dasturlarida mavjud tovushlar, ovozlar, usullar, tembrlar va tayyor sayqal bo'lakchalari (luplar, semplerlar) dasturi bilan tanishuv. Yangi tovushlar bilan «MIDI» uslubida to'ldirish yo'llari.

Yakuniy nazorat.

Taklif qilingan melodiya yoki mavzuda asoslangan aranjirovkani yaratish Turli elektron musiqa janrlari uchun aranjirovka qilish (EDM, texno, xaus, xip-xop va h.k.).

VII-semestr

6-mavzu. Elektron musiqa cholg'ulari, sintezatorlar va kompyuter dasturlari bilan amaliy tanishuv.

Sintezator xotirasida, kompyuter dasturi yo'llarida tovushlarni yozib qoldirish yo'llari. 16 tagacha, yoki undanda ko'p «track» yo'llariga ovozlar, usullar tanlab qotirish, kuy yo'llari to'qishni o'rganish. O'Ichov, temp tanlash va metronom signali bilan ishlash. Estrada-simfonik orkestri uchun cholg'ulashadirish.

**7-mavzu. Sintezator xotirasida, kompyuter dasturi yo'llarida tovushlarni
yozib qoldirish yo'llari.**

16 tagacha, yoki undanda ko'p «track» yo'llariga ovozlar, usullar tanlab qotirish, kuy yo'llari to'qish. Sintezator xotirasida, kompyuter dasturi yo'llarida tovushlarni yoziб qoldirish yo'llari. 16 tagacha, yoki undanda ko'p «track» yo'llariga ovozlar, usullar tanlab qotirish, kuy yo'llari to'qish. Estrada-simfonik orkestri uchun cholg'ulashadirish.

O'quv qo'llanmalarida berilgan amaliy namunalar va mashqlar bilan tanishib, ommaviy janrlarga xos bo'lган o'z asarlarini – bolalar va kattalar uchun estrada qo'shiqlari yaratish va ularni o'ziga xos qilib aranjirovka qilish.

Oraliq nazorat.

Sintezatorlar, semplerlar va dram-mashinalar bilan ishlash. Kompozitsiyada lupalar, semplerlar va ovoz effektlaridan foydalanish. Tayyor elektron aranjirovkalarni tahlil qilish. Ovoz effektlari va usullarini qo'llash sifati va samaradorligini baholash.

**8-mavzu. Aranjirovka qilish uchun tanlangan asarga taktma-takt usul yoziб
chiqish, garmoniya tanlash, ritm guruhiga kiruvchi cholg'ularni terish**

Aranjirovka qilish uchun tanlangan asarga taktma-takt usul yoziб chiqish, jaz musiqasiga xos garmoniya tanlash, so'ng boshqa ritm guruhiga kiruvchi cholg'ularni terish.

**9-mavzu. Torli cholg'ular, damli cholg'ular, boshqa kerakli tembr va
shovqinlarni qo'yish.**

Tugallangan dastlabki aranjirovkaning kuy-usul yo'llarini ovoz yozish studiyalarida mutanosiblashtirish (svedenie qilish). Aranjirovka qilish uchun tanlangan asarga taktma-takt usul yoziб chiqish, jaz musiqasiga xos garmoniya tarlash, so'ng boshqa ritm guruhiga kiruvchi cholg'ularni terish. Torli cholg'ular, damli cholg'ular, boshqa kerakli tembr va shovqinlarni qo'yish.

10-Mavzu. Qo'shimcha effektlar bilan boyitish.

Tugallangan dastlabki aranjirovkaning kuy-usul yo'llarini ovoz yozish studiyalarida mutanosiblashtirish (svedenie qilish). Qo'shimcha effektlar bilan boyitish.

Yakuniy nazorat.

Taklif qilingan melodiya yoki mavzuda asoslangan aranjirovkani yaratish Turli elektron musiqa janrlari uchun aranjirovka qilish (EDM, texno, xaus, xip-xop va h.k.).

**III. Mustaqil ishni tashkil etishning
shakli va mazmuni**

Mustaqil ta'limi tashkil etishda mazkur fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish mumkin:

- darslik, o'quv qo'llanma, maxsus yoki ilmiy adabiyotlar (monografiyalar, maqolalar) bo'yicha fanlar boblari va mavzularini o'rganish;
- tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish;
- yangi musiqiy texnik vositalar va texnologiyalarni o'rganish;
- talabaning ilmiy tekshirish (ijodiy) ishlarini (TITI) bajarish bilan bog'liq bo'lgan fanlar bo'limlari yoki mavzularini chuhur o'rganish;
- faol o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari (ishbilar o'yinlar, diskussiyalar, seminarlar, kollokviumlar va b.).

Mustaqil ta'limga tashkil etishning mazmuni axborot-ta'limga resurslaridan, ta'limga muassasasida mavjud kutubxona, fonoteka va videoteka jamg'armasidan, repetitoriylardan, o'quv laboratoriyalari, ovoz yozuvi studiyalari, teleradiokompaniya kanallari va konsert zallaridan unumli foydalinishdan, bajarilgan ishlarning tahlilini bayon etishdan iboratdir. Mazkur fanning xususiyatlaridan kelib chiqib kasbiy mahoratni rivojlantirish va takomillashtirishga qaratilgan vazifalarni maqsadli amalga oshirish ham nazarda tutiladi.

IV. Mustaqil ta'limga mustaqil ishlar

Mazkur fanni o'zlashtirishda ta'limga zamonaliviy metodlari (xususan, interfaol), pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari ijodiy o'quv jarayonida unumli qo'llaniladi. Axborot-resurs markazlari kompyuterlari, "Internet", "Ziyonet" kabi axborot resurs tarmoqlari, maxsus Veb-saytlar sahifalaridan unumli foydalinish, maxsus o'quv adabiyotlari – darslik, o'quv qo'llanma, uslubiy qo'llanma, metodik tavsiyalar, nota grafikasi yuzasidan amaliy kompyuter dasturlaridan keng foydalinish nazarda tutiladi.

V. Ta'limga natijalari/Kasbiy kompetensiyalari talaba bilishi kerak;

Mazkur fanni o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

- turli xil tarkibli orkestrlar (simfonik, damli, estrada va boshqa kamer orkestrlari) uchun yaratilgan partitura turlarini;
- orkestr turlari (simfonik, damli, kamer, estrada va b.)ni;
- orkestr cholg'ularining texnik va ifoda imkoniyatlarini;
- to'liq orkestrlar partiturasini *bilishi kerak*;
- murakkab partituralarni tahlil etish hamda fortepianoda o'qish, cholg'u guruhlari, yakkavoz partiyalar, cholg'u ansambl bo'ylab, shuningdek yaxlit tarzda, musiqaning tabiatini va qiyofasini anglash;
- turli xil tarkibdagi orkestrlar uchun amaliy cholg'ulashtirish;
- orkestrlar uchun har xil janrlardagi asarlarni moslashtirish *ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak*;
- jahon jaz musiqasi, shuningdek hozirgi zamon mualliflarining partituralarini

<p>o'r ganish borasidagi bilim va ko'nikmalarni amalda qo'llay olish;</p> <ul style="list-style-type: none"> - estrada orkestr cholg'ularining ifoda vositalarini partiturada aks ettira bilish; - estrada orkestr cholg'ularining texnik imkoniyatlarini yaqqol belgilash; - estrada orkestr ijrochilik mahoratini yangicha talqin etish; - murakkab partituralarni tahlil etish hamda fortepianova o'qish, cholg'u guruhlari, yakkanavoz partiyalar, cholg'u ansambl bo'ylab, shuningdek yaxlit tarzda, musiqaning tabiatini va qiyofasini ifoda etgan holda <i>ko'nikma malakalariga ega bo'lishi kerak;</i> - ega bo'lgan bilimlarni ijodiy amaliyotda qo'llashni; - turli davrlar va uslublarda yaratilgan musiqiy sahna va estrada musiqa asarlari klavirlari va partituralarini; - sahna musiqasida mavzuiylik va uni asarlarda rivojlantira olishni; - musiqiy sahna va estrada musiqa janrlarining xillarini; - orkestr tafakkuri va harakatlar ifodaviyligini rivojlantirish bo'yicha ishlash shakllarini <i>bilishi kerak;</i> - ijodiy jarayonga ko'nikmalarni tadbiq etish; - orkestlar mashg'ulotlariga qatnashish; - asarlarning mazmuni, shakli, fakturasi, cholg'ulashtirilganligi, uslubiy va janr xususiyatlarini ajrata bilish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak;</i> - orkestrlar uchun turli davrlar va uslublarda yaratilgan original asarlarni tahlil qilish <i>malakalariga ega bo'lishii kerak;</i> - aranjirovkaning yangi texnik imkoniyatlarini; - original asarlarni turli ijrochilar guruhlari uchun qayta moslashtirishni <i>bilishi kerak;</i> - musiqiy asarlarni bir tarkibdan ikkinchi tarkibga moslashtirish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak;</i> - original asarlarni turli ijrochilar guruhlari uchun qayta moslashtirish; - ijodiy natijalarga zamon talabi asosida erishish va hayotga tadbiq etish <i>malakalariga ega bo'lishi kerak.</i> - musiqiy estradaga kirib kelgan aranjirovka san'ati; - estrada-jaz san'ati uslublari; - elektron musiqa cholg'usi – sintezatorda yoki kompyuter dasturlariga ijodiy yondoshib qayta sayqal berish haqida tasavvurga ega bo'lishi; - estrada-simfonik orkestrlari guruhlari uchun aranjirovka asoslarini; - to'liq orkestr tarkibi uchun estrada musiqasi partiturasini yaratishni; - aranjirovka uchun ishlab chiqilgan elektron dasturlarni bilishi va ulardan foydalana olishi; - aranjirovka jarayonida turli musiqiy kompyuter dasturlarida ishlash; - YAMAHA, ROLAND, KORG, ENSONIC kabi ovozli sintezatorlar, MIDI cholg'ularni kompyuter ga moslash;
--

	<p>– NUENDO va boshqa kompyuter dasturlarida aranjirovka qilish <i>ko'nikmalariga ega bo'tishi kerak.</i></p>
4.	<p align="center">VI. Ta'lif texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • yakka mashg'ulotlar; • interfaol keys-stadilar; • tinglash mushqlari; • tinglash va ijro etish; • masqlarni tinglash va notaga tushirish .
5.	<p align="center">VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha yozma ishni topshirish.</p>
6.	<p align="center">Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mansurov A. Cholg‘ulashadirish bo‘yicha amaliy namunalar va mashqlar. – T., 2006.; T., 2008. (www.conservatory.uz) 2. Nazarov X. Cholg‘ushunoslik (Estrada-simfonik orkestri), T., 2018 3. The story of the Incredible Orchestra: An Introduction to Musical Instruments and the Syphony Orchestra (o‘quv qo’llanma). 2006 4. Nazaryan A.A., Israilov G.R. - Orkestr sinfi, T., 2017 5. Kiyanov B., Voskresenskiy S. Руководство по инструментовке для эстрадных оркестров и ансамблей. М., 1981. 6. Braslavskiy D. Инструментовка для эстрадного оркестра. М., 1979. 7. В. Шпитальный. «Чтение симфонических партитур». М., 1981. 8. Raximov X.. «Partitura o'qish kursi», T., «Yangi asr avlodii», 2002. 9. Киянов Б., Воскресенский С., Руководство поинструментовке для эстрадных оркестров и ансамблей. М., 1981. 10. Браславский Д., Инструментовка для эстрадного оркестра. М., 1979. <p align="center">Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mirziyoyev Sh.M.Buyuk kelajagimizni mard va oljanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: “O‘zbekiston”, NMIU, 2017.-488 b. 2. Mirziyoyev Sh.M.Erkin va farovon, Demokratik O‘zbekiston davlatini birqalikda barpo etamiz. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag‘ishlangan Oliy Majlis palatasining qo’shma majlisidagi nutq. – T.: “O‘zbekiston”, NMIU, 2017.-32 b. 3. Mirziyoyev Sh.M.Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O‘zbekiston Respublikasi

	<p>Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdag'i ma'ruza. 2016-yil 7-dekabr. T.: "O'zbekiston", NMIU, 2017.-32 b.</p> <p>4. 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича ҳаракатлар стратегияси (электрон версияси)</p> <p>5. Bruce Koscielniak The Story of the Incredibile Orchestra: An Introduction to Musical Instruments and the Symphony Orchestra HMH Books for YOung Readers SSHA, 2000</p> <p style="text-align: center;">Internet saytlari</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://www.youtube.com 2. www.kultura.uz 3. http://portasound.ru/music-search/musika-olami
7.	<p>Fan dasturi Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2024 yil <u>«<i>30</i>»</u> <u><i>august</i></u> dagi <u><i>1</i></u> - sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.</p>
8.	<p>Fan/modul uchun ma'sollar:</p> <p>Nazarov X.I. - O'zDK huzuridagi B. Zokirov nomidagi MESI "Kompozitorlik va aranjirovka" kafedrasi dotsenti.</p> <p>I.Pinhasov - O'zDK huzuridagi B. Zokirov nomidagi MESI "Kompozitorlik va aranjirovka" kafedrasi katta o'qituvchisi</p> <p>D. Kurbanov - O'zDK huzuridagi B. Zokirov nomidagi MESI "Kompazitorlik va aranjirovka" kafedrasi katta o'qituvchi.</p>
9.	<p>Taqrizchilar:</p> <p>Atadjanov M.A. – O'zDK huzuridagi B. Zokirov nomidagi MESI "Kompozitorlik va aranjirovka" kafedrasi professor v.b.</p>